

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

FINANCOVÁNÍ ŠKOLSKÝCH PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ OBCÍ

Financing of School Allowance Organizations in Municipalities with Extended Power

Student: Bc.Jindra Sobotíková

Vedoucí diplomové práce: Ing. David Lenert, PhD., MBA

Ostrava 2011

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně, s výjimkou příloh, které jsem čerpala z uvedených zdrojů.

V Ostravě 29. dubna 2011

.....
Bc. Jindra Sobotíková

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. ŠKOLSTVÍ A VEŘEJNÝ SEKTOR	3
2.1 SYSTÉM ŘÍZENÍ A SPRÁVY ŠKOLSTVÍ PŘED ROKEM 1989	3
2.2 ODRAZ TRANSFORMACE VEŘEJNÉ SPRÁVY VE SPRÁVĚ REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ	5
2.3 STRUKTURA STÁTNÍ SPRÁVY	6
2.4 FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ PO PROVEDENÉ REFORMĚ	10
2.5 NOVÝ ŠKOLSKÝ ZÁKON	12
2.6 VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY A SAMOSPRÁVY VE ŠKOLSTVÍ	13
2.7 DEFINICE PŘEDŠKOLNÍHO A ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	18
3. PRINCIPY FINANCOVÁNÍ ŠKOLSKÝCH PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ..	20
3.1 PRÁVNÍ POSTAVENÍ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ	21
3.2 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	24
3.3 PŮSOBNOST OBCÍ A SVAZKU OBCÍ V OBLASTI FINANCOVÁNÍ.....	26
3.4 FINANCOVÁNÍ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ	28
3.5 FINANCOVÁNÍ ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU	28
3.6 STANOVENÍ KRAJSKÝCH NORMATIVŮ – MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ	33
3.7 FINANČNÍ PROSTŘEDKY FONDŮ EVROPSKÉ UNIE	36
3.8 HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ	37
4. ANALÝZA ROZPOČTŮ ŠKOL VE VYBRANÝCH LETECH	38
4.1 ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ V PŮSOBNOSTI OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ ORLOVÁ	39
4.2 POČTY DĚTÍ A ŽÁKŮ VE ŠKOLÁCH A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH	40
4.3 ROZPOČET ŠKOL V ROCE 2007	43
4.4 ROZPOČET ŠKOL V ROCE 2008	46
4.5 ROZPOČET ŠKOL V ROCE 2009	50
4.6 ROZPOČET ŠKOL V ROCE 2010	56
5. ZHODNOCENÍ ANALÝZY, NÁVRHY A DOPORUČENÍ.....	60
6. ZÁVĚR.....	67
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	70
SEZNAM ZKRATEK	
SEZNAM PŘÍLOH	

1. ÚVOD

„Úroveň vzdělání, kvalita i výkonnost vzdělávacího systému a především míra toho, jak společnost dokáže využít tvůrčího potenciálu všech svých členů, se staly rozhodujícím činitelem dalšího vývoje společnosti i ekonomiky.“¹ V současné době je ve všech vyspělých zemích rostoucí úroveň vzdělání považována za významný nástroj pro dosažení hospodářské prosperity a nástroj ke zmírňování sociální nerovnosti. Kvalita škol tak neovlivňuje pouze vývoj osobnosti člověka, ale potažmo i celkový hospodářský, kulturní a sociální rozvoj příslušné země. Školství je tak považováno za jedno z nejdůležitějších odvětví veřejného sektoru a jeho koncepce je součástí vzdělávací politiky každého státu. Množství finančních prostředků plynoucích do resortu školství v jednotlivých zemích se však již různí. Jednak jsou výdaje ovlivněny dlouhodobou ekonomickou situací, jednak i do jisté míry historickým vývojem dané země.

V souladu s Všeobecnou deklarací a mezinárodními pakty o lidských právech, Evropskou chartou lidských práv, Úmluvou o právech dítěte, Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod se Česká republika ztotožňuje s pojetím, které považuje vzdělání za jedno ze základních lidských práv poskytovaných všem lidem bez rozdílu. Cíle vzdělávání musí být odvozovány z individuálních, tak i společenských potřeb. Díky podpoře vzdělávání lze zvyšovat konkurenceschopnost země, která přináší lepší výsledky hospodářství a tím i vyšší úroveň života jejích občanů.

Diplomová práce je zaměřena na financování školských příspěvkových organizací obcí. Finanční prostředky, které má každá škola k dispozici k zabezpečení svého provozu, se skládají jednak z finančních prostředků státního rozpočtu, dotací z fondů Evropské unie, příspěvku zřizovatele na provoz a prostředků z vlastní hospodářské činnosti. Ve své diplomové práci se zaměřím na jednu část těchto financí a to na finanční prostředky ze státního rozpočtu určené k financování neinvestičních výdajů na vzdělávání škol a školských zařízení v působnosti obce s rozšířenou působností Orlová.

Cílem práce je na základě analýzy financování mateřských a základních škol v obci s rozšířenou působností Orlová provedené v letech 2007 – 2010 navrhnout doporučení pro další vývoj. Hypotéza, kterou práce ověří je stanovena následovně: „Současný stav financování neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu předškolního a základního školství,

¹ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělání v České republice: Bílá kniha*. Praha : Tauris, 2001. 98 s. ISBN 80-211-0372-8.

jak je aplikován u školských zařízení spadajících do působnosti obce s rozšířenou působností Orlová, je vyhovující.“ Při řešení dané problematiky jsem v první části své diplomové práce použila metodu historickou a popisnou, v praktické části se jedná o metodu analýzy, syntézy a komparace.

Práce je rozdělena do šesti kapitol. Úvodní část se věnuje obecně vlastnímu poslání vzdělávání a jeho zabezpečení v České republice.

Druhá kapitola diplomové práce je pojata jako náhled na problematiku postavení, systém řízení, správu a financování školství před rokem 1989 a procesem transformace veřejné správy dotýkající se této oblasti až po současnost.

Třetí kapitola je věnována popisu konkrétních právních forem školských organizací zřizovaných obcemi, kterými jsou školské právnické osoby a příspěvkové organizace. Kapitola zahrnuje analýzu aktuálního systému financování regionálního školství s popisem tvorby republikových a krajských normativů a následné principu rozdělování finančních prostředků pro jednotlivá školská zařízení. Analýza se věnuje jednotlivým finančním tokům plynoucím do oblasti regionálního školství.

Ve čtvrté kapitole je shrnuta charakteristika škol a školských zařízení spadajících do působnosti obce s rozšířenou působností Orlová a provedena analýza přidělených finančních prostředků určených k financování přímých výdajů na vzdělávání. Jedná se o komparaci let 2007 – 2010, se zaměřením na počet dětí a žáků mateřských a základních škol, přidělených celkových finančních prostředcích ze státního rozpočtu určených na platy a ostatní platby za provedenou práci a na ostatní neinvestiční výdaje.

Následná pátá kapitola shrnuje výsledky provedené analýzy výše neinvestičních výdajů poskytnutých obci s rozšířenou působností, vývoj počtu zaměstnanců v organizacích, výši finančních prostředků vynakládaných na platy, ostatní platby za provedenou práci a výši ostatních neinvestičních výdajů ve sledovaném období.

Závěrečnou šestou kapitolu tvoří zhodnocení vlivů, které mají dopad na financování sledovaných školských zařízení ze státního rozpočtu a současný stav školských zařízení zřizovaných obcí.

Podkladem pro řešení diplomové práce, pomocí výše uvedených metod, jsou především informace získané z interních materiálů Městského úřadu Orlová odboru školství, mládeže a tělovýchovy, internetových stránek MŠMT, Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, statistické údaje Českého statistického úřadu, údaje Ústavu pro informace ve vzdělávání. Dalším přínosným zdrojem informací je odborná literatura zabývající se problematikou veřejné správy, veřejného sektoru a financováním škol a školských zařízení.

2. ŠKOLSTVÍ A VEŘEJNÝ SEKTOR

Tato kapitola diplomové práce je pojata jako náhled na problematiku postavení školství, jednoho z odvětví veřejného sektoru, které produkuje převážně veřejné statky. V současném školství a vzdělávání se setkáváme v podstatě se všemi třemi základními druhy statků, tj. s čistými veřejnými statky, smíšenými statky i se statky privátními. Práce je zaměřena na financování příspěvkových organizací zřizovaných obcí, z tohoto důvodu se dále budeme věnovat především čistým veřejným statkům. Je však nutno objasnit podobu školství před rokem 1989 a po něm. Stručný popis správy školství před tímto rokem a transformace veřejné správy v následujícím období. V závěru kapitoly stručně charakterizují předškolní a základní vzdělávání v podmínkách ČR a v mezinárodním srovnání.

2.1 Systém řízení a správy školství před rokem 1989

Podobu školství v období před rokem 1989 období vystihuje výroční zpráva Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro rok 1995/96. Systém řízení a správy školství, fungující v tomto období, vycházel ze samé podstaty totalitního systému. Správa školství byla vysoce centralizována a úloha stranicko-státní byrokracie nebyla vyvážena samosprávnými řídicími mechanizmy. Kompetence státu ke vztahu ke školství byly rozděleny mezi několik ministerstev. Vedení komunistické strany stanovovalo a přímo či prostřednictvím ministerstva školství centrálně prosazovalo vzdělávací politiku, obsah vzdělávání a průběh pedagogického procesu. Správa škol regionálního školství a jeho financování byly v kompetenci ministerstva vnitra, které řídilo jeho jednotlivé úrovně prostřednictvím školských odborů národních výborů, jejich součástí byla i školní inspekce. Mateřské a základní školy a jim příslušná školská zařízení byly podřízeny okresním národním výborům, střední školy, včetně příslušných školských zařízení, krajským národním výborům. Výjimkou bylo střední zdravotnické školství, řízené a financované ministerstvem zdravotnictví, a školy vojenské, spadající do působnosti ministerstva obrany a financované z jeho rozpočtu. Učňovská zařízení byla součástí státních podniků a byla po správní stránce řízena jejich generálními ředitelstvími, prostřednictvím příslušných resortních ministerstev. Vysoké školy byly centrálně řízeny ministerstvem školství s vyloučením prvků akademické samosprávy.² viz Příloha č. 1

² MŠMT[on line]. Školství v pohybu: Výroční zpráva o rozvoji výchovně vzdělávací soustavy v letech 1995-1996 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z [www:< http://www.msmt.cz/asp/VZ_MSMT_1995_96.pdf](http://www.msmt.cz/asp/VZ_MSMT_1995_96.pdf).

Rovněž oblast financování školství vykazovala znaky centrálně plánované ekonomiky. Ředitelé vzdělávacích institucí neměli v rozdělování finančních prostředků téměř žádné pravomoci, jelikož výdaje rozpočtů byly ve většině případů účelově vázány. Provozní výdaje škol, které tehdy nedisponovaly právní subjektivitou, byly financovány zálohově s tím, že jejich provozní výdaje hradily přímo národní výbory příslušné obce nebo města, do jehož správního obvodu školská zařízení náležela.

Základními rysy veřejné správy pro zmíněné období bylo především:

- vysoká míra centralizace v rozhodování,
- nerovnoměrnost v kompetencích státní správy ve srovnání s územní samosprávou,
- nízká odborná úroveň pracovníků orgánů veřejné správy,
- převaha malých obcí, jejich neprofesionální řízení a neefektivita alokace veřejných výdajů,
- neprůhlednost v sestavování rozpočtu škol,
- politické zásahy ze strany vládnoucí strany,
- absence veřejné kontroly.

Po identifikaci těchto základních nedostatků veřejné správy, byly vládou ČR vytýčeny následující cíle reformy veřejné správy:

- vytvoření smíšeného modelu veřejné správy (sloučená státní správa a samospráva) – vznik krajů a zánik okresních úřadů; uplatnění prvků demokratizace a decentralizace veřejné správy;
- změny v kategorizaci obcí – posílení segmentu obcí III. stupně;
- reforma nástrojů veřejných financí – změna systému rozpočtového určení daní, změny v rozpočtovém plánování územních rozpočtů, zvýšení efektivnosti veřejných výdajů;
- reforma organizací ve veřejném sektoru a způsobu jejich financování – přeměna rozpočtových a příspěvkových organizací; vytvoření předpokladů pro využití soukromého sektoru k produkci veřejných statků;
- zapojení informačních a komunikačních technologií ve veřejné službě a veřejných službách;
- vytvoření ucelené koncepce zvyšování kvalifikace pracovníků veřejné správy.³

³ VALENTA, J., Financování a rozpočet školy. 1.vyd. Karviná: Paris, 2004. 131 s. ISBN 80-239-2218-1.

2.2 Odraz transformace veřejné správy ve správě regionálního školství

Nejvýraznější změnu ve veřejné správě ve srovnání s předchozím obdobím zaznamenáváme počátkem 90 let, kdy došlo k zániku národních výborů, dle zákona 425/1990 Sb., změně obecního zřízení a vzniku okresních úřadů. Zcela zásadní vliv na veřejnou správu ve školství a zejména její financování pak mělo přijetí zákona č.564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Tento zákon nastavil i školské správě model oddělené státní správy a samosprávy. Uvedená norma dala vzniknout odvětvovému řízení regionálního školství.

Hlavními rysy reformy regionálního školství byly:

- Demonopolizace v oblasti zřizovatelských kompetencí, kdy stát ztratil monopol ve zřizovatelských pravomocích, což umožnilo vznik nestátních škol církevních a soukromých, existujících vedle státních škol a škol zřizovaných obcemi.
- Decentralizace správy a řízení ve vzdělávacím systému, byla nastavena výrazná úroveň autonomie škol a byl zcela změněn systém školské správy, došlo ke zřízení regionálních školských úřadů vykonávajících státní správu a byl umožněn vznik prvních orgánů školské samosprávy (okresní školské rady, rady škol).
- Změna financování vzdělávacího systému, tzn. rozhodující finanční zdroje byly rozdělovány přímo ministerstvem školství prostřednictvím regionálních školských úřadů. Byl zrušen systém centrálního plánování počtu žáků a studentů, kterým bylo umožňováno nastoupit studium jednotlivých oborů. Volba celé vzdělávací dráhy jednotlivce je zcela přenechána na volbě žákům a rodičům. Školy začaly být financovány podle počtu žáků a studentů, což vedlo ke zvýšenému zájmu škol o získávání žáků a studentů,
- Strukturální změny školského systému zahrnovaly především rozšíření osmileté základní školy na devítiletou. Vedle existujících čtyřletých gymnázií, určených žákům po absolvování povinné devítileté docházky, začaly tyto střední školy nabízet žákům nižších ročníků základní školy studium na tzv. víceletého gymnázia (nejčastěji v šesti- a osmiletých studijních programech).
- Kurikulární změny představovaly úpravu pedagogických dokumentů základní školy, kdy se ustoupilo od jejich uniformity, a zároveň od kontroly jejich striktního dodržování. Byl zcela eliminován vliv politických stran na rozvoj vzdělávacího systému, obsah vzdělávání byl zbaven ideologických nánosů. Základním normativním kurikulárním dokumentem se staly učební plány vydané ministerstvem školství. Ty

určovaly povinnou skladbu předmětů v závislosti na druhu vzdělávání a typu školy, jejich rozložení ve školním roce a typu školy. V pozdějším období školy začaly vytvářet vlastní vzdělávací programy.

- Změna platového systému v regionálním školství – od roku 1992 jsou všichni zaměstnanci regionálního školního veřejného školství v rámci jednotného systému odměňování zaměstnanců veřejných služeb dle zákona č.143/1992 Sb., v platném znění, o platu a odměně za pracovní pohotovost. Tato oblast zaznamenala v posledních letech výrazných změn, které byly podloženy přijetím několika zákonů.

2.3 Struktura státní správy

V první polovině 90 let tvořily strukturu státní správy v České republice:⁴

- Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy – jeho kompetence jako představitele státní správy spočívaly především v:
 - určování státní vzdělávací politiky,
 - vydávání strategických dokumentů, učebních plánů, osnov,
 - spravování sítě škol a školských zařízení,
 - zřizování středních a specializovaných škol,
 - komunikace s okresními úřady,
 - zajišťování financování škol v linii ministerstvo → okresní školský úřad → škola,
- ostatními resortními ministerstvy: Ministerstvem hospodářství, Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem zdravotnictví,
- okresními školskými úřady, které zajišťovaly:
 - převod financí školám podle pravidel ministerstva školství,
 - kontrolu hospodaření a účetnictví škol,
 - vedení agend vyžadovaných ministerstvem školství,
 - zprostředkovávání informací mezi ministerstvy a školami,
- řediteli škol:
 - představovali nejnižší článek státní správy,

⁴ MŠMT [on line]. Školství v pohybu: Výroční zpráva o rozvoji výchovně vzdělávací soustavy v letech 1995-1996. [cit. 2011-03-27]. Dostupné z www.msmt.cz/asp/VZ_MSMT_1995_96.pdf.

- vzhledem k nabytí právní subjektivity školami od roku 1993, získali ředitelé škol dodatečné pravomoci v hospodaření s finančními prostředky, v personální a vzdělávací politice.

Samospráva fungující v průběhu 90. let byla tvořena následujícími stupni:

- okresní školskou radou - volenou zástupci obce, pedagogů a rodičů,
- radou školy:
 - reprezentující zájem rodičů a zaměstnanců školy,
 - zřizovaná byla nepovinně, volení zástupci z řad rodičů a zaměstnanců školy byli na období dvou let,
 - povinnou vyjadřovat se k návrhu rozpočtu školy, výroční zprávě a hospodaření školy.

Reforma veřejné správy

Toto období bylo započato rokem 2000 a bylo provázeno tvorbou a přijetím transformačních zákonů. Pro lepší orientaci se již v etapě tvorby vžila praxe je rozdělit do dvou skupin, a to na tzv. kompetenční zákony, ve druhé pak rozpočtové a majetkové zákony:⁵

- a) kompetenční zákony – zcela změnily kompetence ve vybraných oblastech veřejných služeb, jedná se o tyto zákony:
 - zákon č.128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č.129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č.147/2000 Sb., o okresních úřadech, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č.131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č.132/2000 Sb., v platném znění, o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze,
- b) rozpočtové a majetkové zákony – jde celkem o čtyři zákony, které zásadním způsobem mění dosavadní pravidla tvorby a využití finančních a majetkových zdrojů pro výkon veřejné správy:
 - zákon č.218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech republiky,
 - zákon č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,

⁵ VALENTA, J., Financování a rozpočet školy. 1.vyd. Karviná: Paris, 2004. 131 s. ISBN 80-239-2218-1.

- zákon č.234/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům,
- zákon č.157/2000 Sb., o přechodu některých práv a povinností a závazků z majetku České republiky do majetku krajů.

Přijetím zmiňovaných zákonů, byly splněny přípravné kroky k přechodu „státních“ škol, předškolních zařízení a školských zařízení do působnosti krajů a obcí.

Reforma veřejné správy ve školství – první fáze⁶

Jednotlivé kroky první fáze reformy veřejné správy pro resort školství byly zakotveny v „Harmonogramu postupných kroků reformy veřejné správy ve školství pro rok 2001“. Změny vyvolané reformou veřejné správy v oblasti školství spočívaly především v přechodu kompetencí dosud vykonávaných orgány státní správy na kraje. Přechod těchto kompetencí se uskutečnil z části do jejich samostatné působnosti, z části do jejich přenesené působnosti (výkon státní správy) a byl upraven zejména v části dvacáté šesté zákona č.132/2000 Sb., který s účinností od 1. ledna 2001 měnil zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Celá reforma ve školství se přímo nedotkla obsahu vzdělávání a výchovy, ale zásadním způsobem změnila:

- výkon státní správy a samosprávy ve školství
- majetkové vztahy
- způsob financování

Vzhledem k administrativní náročnosti byl tento přechod rozložen na základě oficiálně do tří etap. K 1. lednu 2001 se uskutečnil přechod 231 škol a školských zařízení v hlavním městě Praze. K 1. dubnu přešlo na třináct krajů 589 škol a školských zařízení v šestnácti okresech. K 1. červenci se jednalo o 849 škol a školských zařízení ve 31 okresech a k 1. říjnu 2001 to bylo 728 škol a školských zařízení ve zbývajících 29 okresech. Všechny přechody se uskutečnily vždy souhrnně za celý okres. Poslední čtvrtletí roku 2001 si ponechalo MŠMT ČR jako časovou rezervu pro dořešení některých majetkových a finančních záležitostí.

Cílem této první fáze bylo především:

- zajištění přechodu pracovníků a majetku zanikajících školských úřadů na okresní úřady;

⁶ MŠMT. [online]. Společná odpovědnost: Výroční zpráva o rozvoji výchovně vzdělávací soustavy za rok 2001. [cit.2011-03-27], Dostupné z [www:< http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy](http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy)

- přechod působností, které směrem ke školám vykonávalo MŠMT a školské úřady, na kraje a okresní úřady,
- změna v oblasti finančního zabezpečení škol a školských zařízení – zánik odvětvového financujícího článku státní správy (školských úřadů) a vznik kraje jako financujícího článku včetně přechodu financování škol a školských zařízení zřizovaných obcí na OÚ

Vývoj počtu předškolních zařízení a základních škol podle zřizovatele od konce 90. let zachycuje tabulka č. 2.3.1

Tabulka č. 2.3.1 Vývoj počtu mateřských a základních škol podle zřizovatele v letech 1999/2000 až 2009/2010

Úroveň vzdělávání Zřizovatel		1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Předškolní vzdělávání		5 901	5 776	5 642	5 795	5 067	4 994	4 834	4 815	4 808	4 809	4 826
v tom	MŠMT	-	-	-	8	8	7	8	8	8	8	8
	kraj	-	-	-	177	171	166	79	81	81	81	86
	obec	5 816	5 692	5 561	5 514	4 794	4 726	4 654	4 631	4 617	4 613	4 614
	soukromý	69	68	65	76	74	75	72	73	77	82	96
	církevní	16	16	16	20	20	20	20	22	25	25	25
Základní vzdělávání		4 068	4 032	4 957	4 927	4 838	4 771	4 474	4 199	4 155	4 133	4 125
v tom	MŠMT	1	-	77	76	77	79	74	48	48	49	49
	kraj	-	-	683	693	689	705	499	325	309	302	299
	obec	4 016	3 982	4 066	4 023	3 983	3 851	3 785	3 728	3 700	3 674	3 665
	soukromý	31	30	90	93	92	93	80	62	62	68	72
	církevní	20	20	41	41	42	43	36	36	36	40	40

Zdroj: ÚIV: [on line]. Vývojová ročenka školství v ČR.[cit. 2011-03-27], vlastní zpracování

Realizace druhé fáze reformy veřejné správy ve školství ⁷

Pro realizaci tzv. druhé fáze reformy veřejné správy bylo rozhodující zejména vyřešení problémů územně správního uspořádání, resp. ukončení činnosti okresních úřadů ke dni 31.12. 2002, vyřešení přenosu působností z okresních úřadů na jiné orgány veřejné správy a přechod majetkových práv, závazků a dalších práv okresních úřadů k organizacím, které zřizovaly, na kraje a obce s rozšířenou působností (dále jen obce III). Jednalo se především:

⁷ MŠMT [on line]. Ke společnosti znalostí: Výroční zpráva o rozvoji výchovně vzdělávací soustavy za rok 2002. [cit. 2011-03-27]. Dostupné z [www:< http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy](http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy)

- o přenesení působností okresních úřadů při výkonu státní správy ve školství na kraje a obce III,
- zabezpečení výkonu těchto činností, především pak o změnu financujícího orgánu, který přiděluje od 1.1.2003 školám a školským zařízením zřizovaných obcemi finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu kapitoly 333 – MŠMT ČR na zajištění vzdělávání, tzv. „přímých vzdělávacích výdajů“.

Referáty školství okresních úřadů do konce roku 2002 zajišťovaly:

- rozpis a přidělování přímých „vzdělávacích výdajů“, tj. především prostředky na platy a zákonné odvody a prostředky na učebnice, učební pomůcky a školní potřeby, pro školy a školská zařízení zřizované obcemi;
- úkoly zaměstnavatele vyplývající z pracovně právních vztahů pro předškolní zařízení, školy a školská zařízení zřizované obcí, pokud neměly právní subjektivitu;
- metodickou pomoc školám a školským zařízením zřizovaných obcemi.

Po ukončení činnosti přešly výše uvedené působnosti na kraje a na obce III jako výkon přenesené státní správy. K zajištění výkonu těchto působností byli z okresních úřadů na kraje a obce III převedeni pracovníci referátu školství. V rámci novely zákona č. 564/1990 Sb., byl schválen návrh, který stanovil pro obce a kraje bez výjimky povinnost zřizovat školy, předškolní a školská zařízení v právní formě příspěvkové organizace a u těch organizací, které neměly právní subjektivitu, stanovil povinnost změnit právní formu nejpozději do 1. 1. 2003.

V první polovině roku došlo ke schválení řady důležitých zákonů pro oblast školství, z nichž nejvýznamnější jsou:

- zákon č. 284/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků,
- zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

2.4 Financování školství po provedené reformě

Oblast financování školství po provedení reformy školství prodělala řadu změn. Část výdajů, které byly dříve vynakládány z rozpočtu MŠMT ČR, se přesunula do výdajů rozpočtové kapitoly 700 – Obce, Dobrovolné svazky obcí. Krajské úřady, na přechodnou

dobu (od začátku roku 2001 až do zrušení okresních úřadů k 31. 12. 2002) i do výdajů rozpočtové kapitoly 380 – Okresní úřady.

Od roku 2002 dochází ke změně toku finančních prostředků do oblasti regionálního školství a to na základě rozpisu celoročních krajských normativů přímých vzdělávacích výdajů pro školy a školská zařízení zřizované obcemi a kraji na jednotlivé kraje. Odbory školství krajských úřadů provedly podle závazných zásad MŠMT a na základě normativů, které stanovily podle metodických pokynů ministerstva, rozpis těchto výdajů na jednotlivé školy zřizované krajem a na jednotlivé okresy ve své působnosti pro školy zřizované obcemi. Následně referáty školství okresních úřadů provedly rozpis výdajů stanovených krajem na jednotlivé školy zřizované obcemi ve své územní působnosti. Po zániku okresních úřadů přešla tato úloha na obce s rozšířenou působností.

Završením druhé fáze reformy, v níž převažovaly úkoly koncepčního a metodického charakteru, byly splněny následující hlavní cíle v oblasti řízení školství:

- posílení role orgánů veřejné správy při rozhodování a řízení školství, především pak orgánů samosprávy,
- zvýšení role MŠMT ČR v oblasti metodické a koncepční směrem k orgánům vykonávajícím přenesenou státní správu v krajích i obcích s rozšířenou působností,
- zavedené povinné vzdělávání pracovníků vykonávajících přenesenou státní správu ve školství v orgánech územní veřejné správy.

Tabulka č. 2.4.1 Přehled výkonu státní správy ve školství v průběhu reformy

Do 31.12. 2000 podle zákona č. 564/1990 Sb.	Od 1. 1. 2001 podle zákona č. 132/2000 Sb.	Od 1. 1. 2003 podle zákona č. 284/2002 Sb., a od 1. 1. 2005 podle zákona č. 561/2004 Sb.
ředitel školy a školského zařízení	ředitel školy a školského zařízení	ředitel školy a školského zařízení
obec	obec	obecní úřady obcí III
školské úřady	okresní úřady	krajské úřady
Česká školní inspekce	kraj	Česká školní inspekce
MŠMT	Česká školní inspekce	MŠMT
jiné ústřední orgány státní správy	MŠMT	jiné ústřední orgány státní správy
	jiné ústřední orgány státní správy	

Zdroj: REKTOŘÍK, J. Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru.

Tabulka č. 2.4.2 Přehled výkonu samosprávy ve školství v průběhu reformy

Do 31. 12. 2000 podle zákona č. 564/1990 Sb.	Od 1. 1. 2001 podle zákona č. 132/2000 Sb.	Od 1. 1. 2003 podle zákona č. 284/2002 Sb.
obce	obce	obce
okresní školské rady	kraje	kraje
rady škol	rady škol	rady škol

Zdroj: REKTORÍK, J. Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru.

2.5 Nový školský zákon⁸

Završením celého procesu reformy školství bylo schválení nového školského zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání s účinností 1. 1. 2005. Školský zákon tak podpořil snahu několika vlád o nové pojetí vzdělávací soustavy České republiky. Samotný zákon vychází z Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice z roku 2001 tzv. Bílé knihy, považované za první ucelenou koncepci vzdělávání v ČR,⁹ dále pak z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy České republiky z roku 2002, z programového prohlášení vlády ČR z roku 2002, z mezinárodních úmluv (např. Úmluva o právech dítěte, Úmluva o ochraně práv národnostních menšin apod.). Zároveň zrušil platnost některých předchozích zákonů určujících podobu školství, jako byl zákon 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol, zákon č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství a další.¹⁰

Školský zákon nově formulovat zásady a cíle jednotlivých stupňů vzdělávání. Zavedl školám povinnost vypracovávat vlastní vzdělávací programy na základě rámcových vzdělávacích programů, které jsou ministerstvem školství stanoveny zvlášť pro každý obor vzdělávání. Cílem těchto programů, které vychází z Národního programu vzdělávání schvalovaného Parlamentem České republiky, je uvolnit pravomoci škol v kutikulární oblasti.

⁸ MŠMT [on line]. S novým školským zákonem : Výroční zpráva o rozvoji výchovně vzdělávací soustavy za rok 2005. Díl I. [cit. 2011-03-27]. Dostupné z [www:<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy](http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy)

⁹ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Národní program rozvoje vzdělání v České republice: Bílá kniha. Praha : Tauris, 2001. 98 s. ISBN 80-211-0372-8.

¹⁰ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání , ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo ve svých programech stanoví pouze přibližné cíle, formu, délku a povinný rozsah probíraného učiva, a vedení škol tímto volnost v jeho realizaci v podmínkách konkrétního školského zařízení.¹¹

S účinností zákona je rovněž nově zaveden vedle již používané příspěvkové organizace také pojem školská právnická osoba, jejíž hlavní činností je poskytování vzdělání podle vzdělávacích programů, definuje funkci školského rejstříku a školské rady, zabývá se financování škol ze státního rozpočtu, a popisuje činnost MŠMT, České školní inspekce, krajů a obcí v oblasti regionálního školství. Ministerstvu školství a krajským úřadům ukládá povinnost zpracovávat dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy. Povinnost zpracovávat výroční zprávy nejen pro MŠMT, ale rovněž pro ředitelé jednotlivých škol.

2.6 Výkon státní správy a samosprávy ve školství

Veřejnosprávní činnost na úseku školství patří mezi základní náplň správy moderního státu už proto, že výchova a vzdělávání členů společnosti jsou jejím stěžejním veřejným zájmem. Zatímco státní správu lze chápat jako řídicí a realizační činnost institucí zabezpečujících vliv státu na ochranu práv občanů a rozvoj v oblasti výchovy a vzdělání, samospráva představuje vliv a participaci zainteresované veřejnosti při řešení a rozhodování otázek vzdělávání.

Výkon státní správy ve školství¹²

Státní správa ve školství je vykonávána na několika úrovních:

➤ Ústřední úroveň

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

- řídí výkon státní správy ve školství,
- připravuje legislativní normy pro výkonné a operativní činnosti,
- odpovídá za koncepci, stav a rozvoj vzdělávací soustavy uvnitř státu a směrem k zahraničí,
- určuje centrální vzdělávací politiku a celkovou strategii,

¹¹ § 4 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

¹² HALÁSEK, D., LENERT, D. *Ekonomika veřejného sektoru (vybrané kapitoly)*, Ostrava 2009, Vysoká škola báňská – Technická univerzita, 229 s. ISBN 978-80-248-1854-2

- určuje obsah vzdělávání,
- vydává rámcové vzdělávací programy pro každou vzdělávací úroveň,
- je zřizovatelem školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy,
- vede rejstřík všech zřizovatelů škol a školských zařízení,
- k jeho hlavním činnostem patří zejména rozpis a přidělování finančních prostředků vyčleněných ze státního rozpočtu školám, předškolním a školským zařízením, jichž je zřizovatelem, přidělování finančních prostředků krajům pro školy, předškolní a školská zařízení jiných zřizovatelů a nejméně jednou za 4 roky zpracovává a zveřejňuje dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy,
- ve vysokém školství jmenuje správní rady veřejných VŠ a registruje jejich vnitřní předpisy,
- zpracovává dlouhodobé záměry pro činnost vysokých škol, rozděluje prostředky ze státního rozpočtu a kontroluje jejich využití.

Česká školní inspekce

- je orgánem státní správy, zabývají se hodnocením kvality,
- je organizační složkou státu podřízenou MŠMT,
- působnost ČŠI je na všech úrovních škol, vyjma vysokých škol,
- jejím úkolem je zajišťovat a hodnotit výsledky vzdělávání, kvalitu řízení, pracovní podmínky učitelů, vyučovací materiály a vybavení,
- vykonává veřejnoprávní kontrolu využívání finančních prostředků státního rozpočtu
- kontrolu dodržování obecně závazných předpisů
- výstupem její kontrolní činnosti jsou inspekční nebo tematické zprávy, protokoly o kontrole a výroční zpráva, která obsahuje souhrnné hodnocení výchovně vzdělávací soustavy.

➤ Regionální úroveň¹³

Kraj

- zřizuje nejméně pětičlenný výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost,

¹³ HALÁSEK, D., LENERT, D. Ekonomika veřejného sektoru (vybrané kapitoly), Ostrava 2009, Vysoká škola báňská – Technická univerzita, 229 s. ISBN 978-80-248-1854-2

- každé dva roky zpracovává dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy,
- stanovuje cíle jednotlivých oblastí vzdělávání:
 - strukturu vzdělávací nabídky,
 - strukturu oborů a jejich kapacitu a návrh na financování,
- v přenesené působnosti státní správy spravují financování škol a školských zařízení všech zřizovatelů, mimo škol zřizovaných MŠMT, církvemi a náboženskými společnostmi.

➤ **Místní úroveň**

Obec v rámci přenesené působnosti státní správy:

- zpracovává návrh rozpisu rozpočtu škol a školských zařízení,
- zpracovává a předkládá KÚ rozbor hospodaření za školy a školská zařízení v obvodu jeho působnosti,
- připravuje podklady pro zúčtování prostředků státního rozpočtu poskytovaných KÚ,
- shromažďuje a zpracovává data z dokumentace a evidence školy a školských zařízení zřizovaných v obvodu jeho působnosti.

Ředitel školy

- zodpovídá za kvalitu a efektivitu vzdělávacího procesu, za finanční řízení školy, přijímání a propouštění zaměstnanců školy a za vztahy s obcí a veřejností
- je statutárním orgánem školy
- odpovídá za plnění učebních plánů a učebních osnov, za odbornou a pedagogickou úroveň výchovně vzdělávací práce školy,
- kontroluje práci pedagogických pracovníků a ostatních pracovníků a studijní výsledky žáků; odpovídá za zpracování a zpřístupnění výroční zprávy o činnosti školy a výroční zprávy o hospodaření školy; zodpovídá za řádné vedení školní matriky; rozhoduje v náležitostech stanovených § 165 školského zákona.

Výkon samosprávy ve školství¹⁴

Kraj

- je zřizovatelem vyšších odborných škol, středních škol a škol a školských zařízení pro žáky s postižením, základních speciálních škol, škol s vyučovacím jazykem národnostní menšiny, jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky, základních uměleckých škol a školských zařízení sloužící výše jmenovaným školám,
- na základě výsledků konkurzního řízení a odvolává ředitele škol, předškolních a školských zařízení, které zřizuje.

Obec

- v samostatné působnosti vytváří podmínky pro plnění povinné školní docházky. Jestliže však v obci tyto podmínky zajištěny nejsou, může žák plnit tuto povinnost ve škole zřízené jinou obcí. V tom případě je obec, ve které má žák trvalý pobyt, povinna hradit obci, která školu zřídila, její neinvestiční výdaje připadající na jednoho jejího žáka této školy,
- zajišťuje podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti místem trvalého pobytu na jejím území a pro děti umístěné na jejím území ve školském zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, a to ve vlastní mateřské škole nebo v mateřské škole zřizované jinou obcí – v tomto případě opět musí hradit zřizovatelské obci neinvestiční výdaje.
- zřizuje základní školy, předškolní a školská zařízení jako své příspěvkové organizace
- na základě výsledků konkurzního řízení jmenuje a odvolává ředitele škol, předškolních a školských zařízení, které sama zřizuje,
- zřizuje komisi pro výchovu a vzdělávání, v obcích s více než pěti školami se zřizuje vždy.

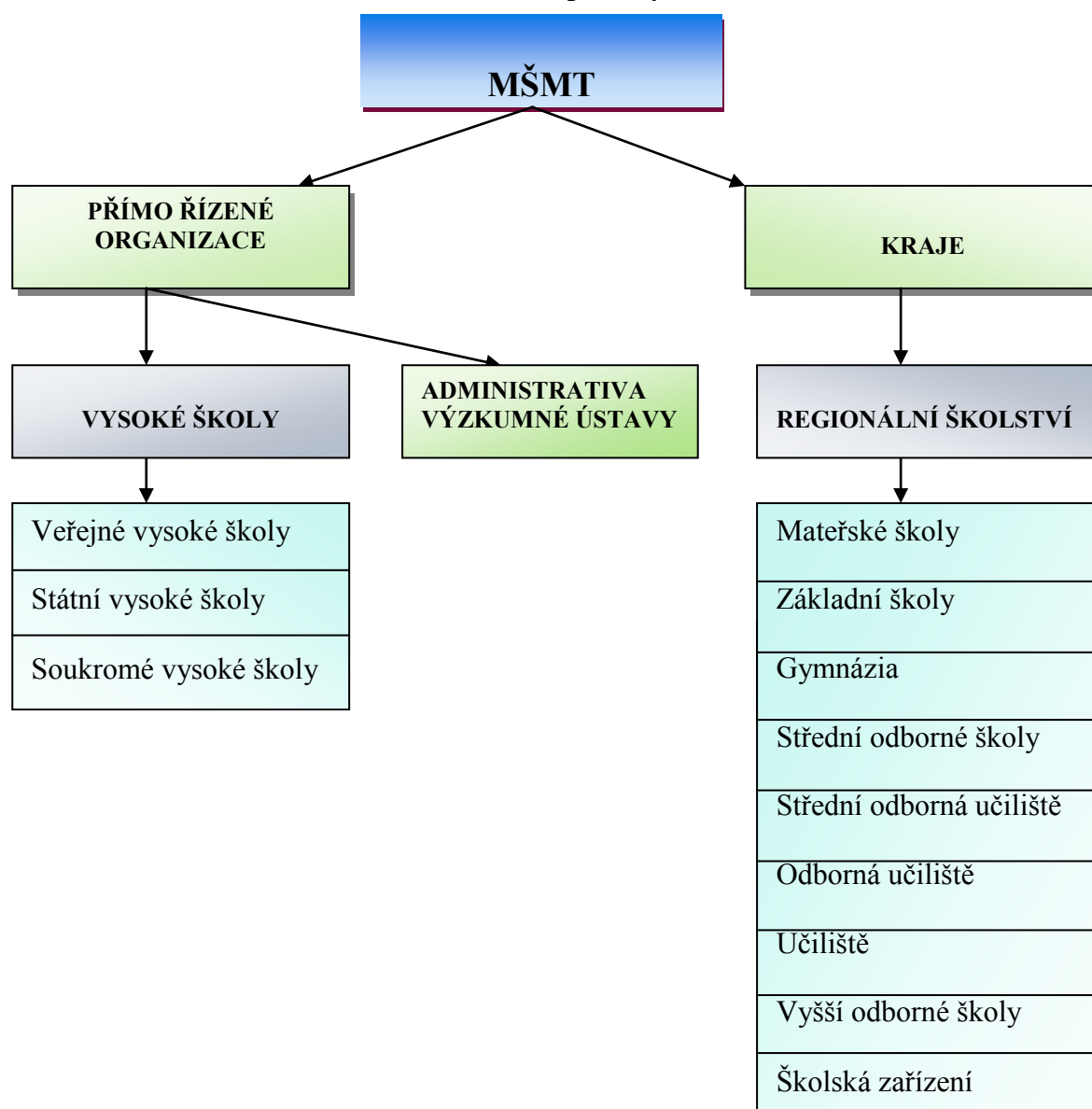
¹⁴ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Školská rada

- je kontrolním orgánem školy, který umožňuje zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům, občanům obce, pracovníkům školy a dalším osobám podílet se na správě školy,
- schvaluje výroční zprávu školy, návrh rozpočtu školy, zprávu o hospodaření školy a vyjadřuje se ke koncepčním záměrům školy a k jejím studijním a učebním oborům, které připravuje.

Strukturu školství České republiky znázorňuje schéma č. 2.6.1

Schéma č 2.6.1 Struktura školství České republiky

Zdroj: PILNÝ, J.; PEKOVÁ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: Aspi, a.s., 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

2.7 Definice předškolního a základního vzdělávání

Obecně oblast školství České republiky vymezuje „školský zákon“. Ve své úvodní části definuje obecně závazné zásady, na který je školství, kterékoliv úrovně postaveno:

- rovný přístup každého státního občana České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie ke vzdělávání bez jakékoliv diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu a zdravotního stavu, nebo jiného postavení občana,
- respektování vzdělávacích potřeb jednotlivce,
- vzájemná úcta, respekt, názorová snášenlivost, solidarita a důstojnost všech účastníků vzdělávání,
- bezplatné základní a střední vzdělávání státních občanů České republiky ve školách, které zřizuje stát, kraj obec nebo svazek obcí,
- svobodné šíření poznatků, které vyplývající z výsledků soudobého stavu poznání světa jsou v souladu s obecnými cíly vzdělávání,
- zdokonalování procesu vzdělávání na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji a co nejširšího uplatňování účinných moderních pedagogických přístupů a metod,
- hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k dosahování cílů vzdělávání stanovených zákonem a vzdělávacími programy,
- možnosti každého vzdělávat se po dobu celého života při vědomí spoluodpovědnosti za své vzdělávání.¹⁵

Předškolní vzdělávání je organizováno pro děti ve věku zpravidla od tří do šesti let. Mateřské školy jsou nejpočetnějším typem školských institucí, zajišťující první etapu vstupu dítěte do vzdělávacího procesu a zabezpečují předškolní výchovu ve spolupráci s rodinou. Zřizovatelem mateřských škol jsou v ČR obce nebo soukromé, či církevní subjekty.

Základní vzdělávání spojuje do jednoho organizačního celku primární a nižší sekundární úroveň vzdělávání, pětiletý první a čtyřletý druhý stupeň. Délka povinné školní docházky je 9 let. Zřizovatelem je obvykle obec nebo svazek obcí, kraj, církev či jiné právnické nebo fyzické osoby. Charakteristickým znakem českého školského systému je , že všichni absolventi (téměř 95 %) pokračují v nepovinné docházce do škol, tzn. Pokračují v dalším studiu na středních školách, středních odborných učilištích.

¹⁵ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Po porovnání českého vzdělávacího systému se vzdělávacími systémy dalších zemí se používá Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání z roku 1997, kterou vypracovala Organizace spojených národů pro vzdělávání, vědu a kulturu, neboli UNESCO, a která byla před čtrnácti lety nově aktualizována. Názorné srovnání vzdělávacího systému ČR a mezinárodní standardní klasifikace ve školním roce 2010/2011 je uvedeno v Příloze č. 2.

ISCED 97 je klasifikace konstruovaná tak, aby dokázala postihnout úrovně i obory vzdělání poskytované respondentům v různých školských systémech a různých časových obdobích na celém světě. Systematicky proto člení vzdělávací problematiku výhradně po odborné linii a důsledně se oprošťuje od jakýchkoliv vazeb na legislativní úpravy vzdělávacích procesů. Jedině tímto postupem tak lze získat přímo srovnatelné statistické údaje pro porovnání úrovně vzdělanosti v různých zemích. Klasifikace se proto uplatní zejména ve statistických šetřeních u obyvatelstva a je jedinou akceptovatelnou klasifikací pro mezinárodní účely. V České republice se ISCED – 97 využívá od roku 1999, kdy ji přeložil Ústav pro informace ve vzdělání. Ve svých studijních s ní pracuje především Český statistický úřad.¹⁶ Oblast základního školství vymezuje klasifikace ISCED následovně:¹⁷

- ISCED 0 – neprimární vzdělávání – počáteční stupeň organizované výuky, jejich hlavním posláním je, aby děti raného věku uvedly do prostředí školního typu. Po dokončení těchto programů děti pokračují ve svém vzdělávání na úrovni 1
- ISCED 1 – primární vzdělávání – začátek systematického vzdělávání, jehož hlavním cílem je dát žákům solidní základy čtení, psaní a matematiky. Začíná obvykle ve věku ve věku 5 – 7 let, v České republice je to 6 let, a obvykle trvá 4 roky,
- ISCED 2 – nižší sekundární vzdělávání – výuka na tomto vzdělávacím stupni navazuje na primární vzdělávání a je obvykle více zaměřena na jednotlivé předměty. K ukončení tohoto vzdělávacího stupně dochází obvykle po devíti letech od začátku vzdělávání na primární úrovni. V České republice ukončují tento stupeň vzdělání žáci v 15 letech. V tomto stupni se mohou žáci rovněž připravovat na nižších ročních víceletých gymnáziích nebo konzervatořích.

2A – stupeň umožňující přechod na vyšší vzdělávání

2B – přípravný stupeň pro pracovní trh

¹⁶ Český statistický úřad [online]. Vzdělávání [cit. 2011-03-03].
Dostupný z [www.<http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/vzdelavani>](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/vzdelavani).

¹⁷ Český statistický úřad [online: Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání - ISCED [cit. 2011-03-03].
Dostupný z www.http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/mezinarodni_standardni_klasifikace_vzdelavani_isced_>.

3. PRINCIPY FINANCOVÁNÍ ŠKOLSKÝCH PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ

Třetí kapitola diplomové práce se zaměřuje na právní formu škol a školských zařízení a principy financování příspěvkových organizací zřizovaných obcemi, v tomto konkrétním případě se jedná o financování mateřských a základních škol, spadajících do působnosti obce s rozšířenou působností Orlová. Obsah kapitoly vymezuje působnost veřejné správy při zřizování a financování škol. Na tento náhled do problematiky financování regionálního školství navazuje popis normativního financování, který se v regionálním školství využívá, a vysvětlení konkrétního postupu a metod používaných k určení objemu prostředků, se kterými jednotlivé školy a školská zařízení hospodaří. Vedle státního rozpočtu je pozornost věnována i dalším zdrojům financování jako jsou strukturální fondy Evropské unie, finančních prostředků zřizovatelů škol a prostředků, které může škola získat svou vlastní doplňkovou činností.

Převážná část školství ČR je financována z některého druhu veřejného rozpočtu, tj. rozpočtu státního, krajského nebo municipálního, protože školní vzdělávání je pokládáno převážně za veřejný statek. Důležité je, že stát má zájem nejenom na produkci těchto veřejných statků v oblasti školství, ale rovněž na jejich spotřebě. Kvalita vzdělávacího procesu v různých školských zařízeních je kromě jiného závislá na dostatku finančních prostředků, které má příslušný provozovatel školského zařízení k dispozici.

Financování předškolního a základního vzdělávání je založeno na principu vícezdrojového financování.

Financování jednotlivých skupin škol velmi úzce souvisí se správou příslušných škol.

Z tohoto hlediska rozlišujeme:

- přímo řízené a financované školství: patří sem převážně vysoké školy,
- regionální školství (RgŠ): všechny školy kromě vysokých škol,
- ostatní přímo řízené organizace: např. Výzkumný ústav odborného školství, Výzkumný ústav pedagogický, Česká školní inspekce, orgány veřejné správy ve školství (odborné školství KÚ, MÚ, obce s rozšířenou působností).

3.1 Právní postavení škol a školských zařízení

Právní postavení škol a školských zařízení, stanovuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a dále zákon č. 128/2000 Sb. o obcích a zákon č. 129/2000 Sb. o krajích.

Školy a školská zařízení nabývají těchto právních forem ve vztahu ke zřizovateli:

- školská právnická osoba (kraj, obec, dobrovolný svazek obcí, fyzické nebo právnické osoby),
- příspěvkové organizace (kraj, obec, dobrovolný svazek obcí),
- státní příspěvková organizace (MŠMT ČR),
- organizační složka státu (MO ČR, MS ČR, MV ČR),
- právnické osoby dle zvláštních předpisů (dle obchodního zákoníku),
- součást úřadu (MZV ČR).

Zřizovatelé škol a školských zařízení :

- kraj
- obec,
- dobrovolný svazek obcí,
- stát – ministerstva (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo obrany, Ministerstvo spravedlnosti),
- náboženské společnosti a církve,
- ostatní fyzické a právnické osoby.

Školská právnická osoba

Školská právnická osoba (dále jen „ŠPO“) je právnickou osobou zřízenou podle zákona č.561/2004 S., jejíž hlavní činností je poskytování vzdělání podle vzdělávacích programů.

Zřizovatelem školské právnické osoby může být ministerstvo, kraj, obec nebo svazek obcí, nebo jiná právnická nebo fyzická osoba.

ŠPO může zřídit společně více zřizovatelů a to jak veřejný zřizovatel nebo soukromý.

Je-li ŠPO zřízena jedním zřizovatelem, pak je to prostřednictvím zřizovací listiny, je-li zřizovaná více zřizovateli pak prostřednictvím zřizovací smlouvy.¹⁸

ŠPO vzniká dnem zápisu do rejstříku školských právnických osob a zaniká dnem výmazu z rejstříku školských právnických osob. Rejstřík školských právnických osob vede MŠMT.

Hlavní činnost a zřizovatel školské právnické osoby

Hlavní činností školské právnické osoby je poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů a školských služeb.

Zřizovatelem ŠPO může být:

- ministerstvo, kraj, obec nebo svazek obcí
- jiná právnická nebo fyzická osoba

Působnost zřizovatele školské právnické osoby

Zřizovatel školské právnické osoby:

- vydává zřizovací listinu ŠPO,
- rozhoduje o změnách zřizovací listiny ŠPO,
- rozhoduje o sloučení, splynutí, rozdělení a zrušení ŠPO,
- jmenuje a odvolává ředitele ŠPO a stanoví jeho plat.

Zřizovací listina ŠPO musí obsahovat:

- název a sídlo ŠPO,
- název, sídlo a identifikační údaje zřizovatele (u právnické osoby), jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu zřizovatele (u fyzické osoby),
- označení statutárního orgánu a způsobu, jakým vystupuje jménem ŠPO,
- druh a typ školy, jejichž činnosti ŠPO vykonává,
- předmět, podmínky a rozsah doplňkové činnosti,
- počet členů rady v případě ŠPO zřizované jinou právnickou nebo fyzickou osobou,
- v případě více zřizovatelů způsob výkonu práv a povinností zřizovatele
- vymezení doby, na kterou je školská právnická osoba zřízena.

Orgány školské právnické osoby:

- ředitel (je-li zřizovatelem ministerstvo, kraj, obec nebo svazek obcí),
- ředitel a rada (je-li zřizovatelem jiná právnická nebo fyzická osoba).

¹⁸ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů

Ředitel je statutárním orgánem ŠPO, je-li jejím zřizovatelem ministerstvo, kraj, obec nebo svazek obcí jmenuje ho a odvolává zřizovatel. Ředitele ŠPO zřízené jinou právnickou nebo fyzickou osobou jmenuje a odvolává zřizovatel na návrh rady.

Rada

- dbá o zachování účelu, pro který byla ŠPO zřízena,
- na řádné hospodaření s jejím majetkem, včetně finančních prostředků,
- schvaluje rozpočet školské právnické osoby a jeho změny,
- projednává návrhy změn zřizovací listiny,
- schvaluje jednací řád rady, vnitřní mzdový předpis a organizační řád,
- navrhuje zřizovateli sloučení, splynutí nebo rozdělení ŠPO,
- rozhoduje o předmětu, podmínkách a rozsahu doplňkové činnosti ŠPO,
- schvaluje vytvoření peněžních fondů a hospodaření s nimi,
- schvaluje zlepšený hospodářský výsledek hospodaření školské právnické osoby.¹⁹

Školská právnická osoba hospodaří nejenom se svými příjmy, ale také závazky, pohledávkami, prostředky z peněžních fondů a ostatním majetkem. V hlavní činnosti se řídí svým rozpočtem, který zahrnuje pouze příjmy a výdaje související s hlavní činností. Příjmy, které ŠPO v hlavní činnosti získá, může použít pro účely hlavní činnosti. Zlepšený hospodářský výsledek je převážně používán na podporu hlavní činnosti a na úhradu ztráty z hlavní činnosti z minulých let.

Příjmy školské právnické osoby jsou tvořeny:

- finančními prostředky ze státního rozpočtu,
- finančními prostředky z rozpočtu územních samosprávných celků,
- příjmy z hlavní a doplňkové činnosti,
- finančními prostředky přijatými od zřizovatele,
- úplaty za vzdělávání a školské služby,
- příjmy z majetku ve vlastnictví ŠPO,
- dary a dědictví.²⁰

¹⁹ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

ŠPO zaniká dnem výmazu z rejstříku školských právnických osob. Zániku předchází její zrušení, a to zrušení s likvidací nebo bez likvidace.

3.2 Příspěvkové organizace²¹

Příspěvkové organizace zřizují územně samosprávné celky pro činnosti, které jsou neziskové a vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Zřizovatel vydá o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, která musí ze zákona obsahovat tyto náležitosti:

- úplný název zřizovatele,
- název a sídlo příspěvkové organizace, její IČO,
- vymezení jejího hlavního účelu tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití,
- označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem příspěvkové organizace,
- vymezení takových majetkových práv, jež příspěvkové organizaci umožní, aby svěřený majetek (včetně majetku získaného vlastní činností) spravovala pro hlavní účel, k němuž byla zřízena,
- okruhy vedlejší hospodářské činnosti, které navazují na hlavní činnost; tuto činnost musí povolit zřizovatel a tato činnost nesmí narušovat plnění hlavních úkolů příspěvkové organizace; v účetnictví se vedlejší hospodářská činnost musí vést odděleně,
- vymezení doby, na kterou je příspěvková organizace zřízena.

Příspěvková organizace se zapisuje na návrh zřizovatele do obchodního rejstříku.

Ke vzniku, k rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení PO dochází dnem určeným zřizovatelem, ten rovněž určí, v jakém rozsahu přecházejí práva a závazky na nové nebo přejímající organizace. Dojde-li ke zrušení příspěvkové organizace, pak práva a závazky přecházejí na zřizovatele.

Zřizovatel má povinnost provádět kontrolu hospodaření příspěvkové organizace.

Příspěvková organizace hospodaří s finančními prostředky:

- získanými vlastní činností,
- přijatými z rozpočtu zřizovatele,
- ze státního rozpočtu,

²¹ ²¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů

- s prostředky svých fondů,
- s peněžními dary od fyzických a právnických osob včetně peněžních prostředků poskytnutých ze zahraničí,
- úplata za vzdělání a školské služby,
- příjmy z majetku, které vlastní ŠPO.

Zisk dosažený z vedlejší hospodářské činnosti může příspěvková organizace použít jen ve prospěch své hlavní činnosti. Zřizovatel však může povolit i jiné využití zisku.

Zřizovatel může uložit příspěvkové organizaci odvod do svého rozpočtu za těchto podmínek:

- její plánované výnosy překračují plánované náklady a to jako závazný ukazatel rozpočtu,
- její investiční zdroje jsou větší, než jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele,
- v případě porušení rozpočtové kázně.

Příspěvková organizace vytváří peněžní fondy:

- rezervní fond,
- investiční fond,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb.

Zůstatky peněžních fondů se po skončení účetního období převádějí do následujícího účetního období.

Rezervní fond vytváří organizace ze zlepšeného hospodářského výsledku, další možností naplnění fondu jsou peněžní dary. Organizace využívá fond především k dalšímu rozvoji své činnosti, k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně a k úhradě své ztráty za předchozí léta. Zřizovatel může dát PO souhlas k tomu, aby část svého rezervního fondu použila k posílení svého investičního fondu.

Investiční fond vytváří příspěvková organizace k financování svých investičních potřeb, jeho zdrojem jsou odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, investiční dotace z rozpočtu zřizovatele, investiční příspěvky ze státních fondů, výnosy z prodeje hmotného investičního majetku, jestliže to zřizovatel podle svého rozhodnutí připustí, dary a příspěvky od jiných subjektů, jsou-li určeny k investičním účelům, převody z rezervního fondu.

Investiční fond je využíván k financování investiční činnosti PO:

- financování investičních výdajů,
- úhradě investičních úvěrů nebo půjček,
- k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uložil,
- k posílení zdrojů na financování údržby a oprav movitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který příspěvková organizace používá pro svou činnost, takto použité prostředky se z investičního fondu převádějí do výnosů PO,
- se souhlasem zřizovatele lze fond použít ke krytí investičních úvěrů nebo půjček.

Fond odměn je tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku PO a to do výše jeho 20 %, nejvýše však do výše 20 % limitu prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy. Z fondu se hradí případné překročení prostředků na platy.

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přidělem na vrub nákladů PO z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonanou práci. Fond je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. Od 1. 1. 2011 došlo ke snížení původní sazby odvodů do fondu ve výši 2 % na 1 %. Vyúčtování skutečného základního přidělu se provede v rámci účetní závěrky. Organizace vytváří tento fond k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k příspěvkové organizaci, důchodcům, kteří při svém prvním odchodu do starobního důchodu nebo plného invalidního důchodu pracovali u PO. Další příjmy, výši tvorby a hospodaření s FKSP stanovuje Ministerstvo financí vyhláškou č. 114/2002 Sb., vyhláškou č. 510/2002 Sb. a vyhláškou č. 365/2010 Sb.

3.3 Působnost obcí a svazku obcí v oblasti financování

Obec a svazek obcí zřizuje a zrušuje předškolní zařízení, základní školy, základní umělecké školy a školská zařízení jim sloužící. Správa těchto zařízení spočívá především v zabezpečování investičních výdajů a neinvestičních nákladů, mimo mzdových prostředků pro zaměstnance, učebnice a učební pomůcky a potřeb hrazených státem.

Obec je povinna:

- zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy,

- zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s místem trvalého pobytu na jejím území a děti umístěné na jejím území v dětském domově,
- obec zabezpečuje stravování dětí navštěvující předškolní zařízení a základní školy, které zřizuje,
- se souhlasem MŠMT může obec zřídit předškolní zařízení, které jinak zřizuje kraj nebo ministerstvo, prokáže-li finanční, materiální a personální zajištění.

Školy a školská zařízení, které zřizuje obec, spadají na úseku školství do pravomocí obce III s rozšířenou působností, které na základě zákona § 161 odst. 7 školského zákona vykonávají správu v přenesené působnosti.

Obec s rozšířenou působností:

- a) zpracovává návrhy rozpisů rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu poskytovaných podle odstavce 6 písm. b) v souladu se zásadami stanovenými ministerstvem podle § 170 písm. c) a krajskými normativy a předá je krajskému úřadu
- b) zpracovává a předkládá krajskému úřadu rozbor hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu poskytovanými podle odstavce 6 písm. b) podle osnovy a postupu stanoveného ministerstvem podle § 170 písm. d).²²

V této oblasti mají obce s rozšířenou působností nezastupitelnou roli, kdy právě ony dovedou komplexně zhodnotit místní znalosti a potřeby jednotlivých škol. Navrhují výši rozpočtů škol, vyjednávají s odborem školství KÚ výši finančních prostředků, které školy potřebují ke splnění svého poslání, kterým je především poskytování dětem, žákům a studentům vzdělání. Při tvorbě rozpočtů nelze vycházet pouze z obecných čísel a údajů, každý rozpočet musí být projednáván individuálně s potřebou zohlednění místních podmínek.

Působnost odborů školství krajských úřadů

Tyto odbory nahradily v podstatě dřívější školské úřady, které působily na jednotlivých okresech. OŠ KÚ řídí veškeré školství v rámci kraje, kromě vysokých škol. Z ekonomického hlediska je jedná především o přidělování finančních prostředků jednotlivých školám v působnosti kraje. KÚ na základě republikových normativů sestaví každoročně Krajskou metodiku rozpisu přímých výdajů právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení zřizovaných obcemi a krajem.

²² Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

3.4 Financování škol a školských zařízení

Financování školství představuje ty finanční prostředky, které jsou na základě schváleného státního rozpočtu přiděleny kapitole 333 – resort Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Financování předškolního a základního vzdělávání založeno na principu vícezdrojového financování. Část finančních prostředků plyne školám ze státního rozpočtu (tvoří většinu rozpočtových příjmů) a zdroje ostatních veřejných rozpočtů (krajů a obcí jako zřizovatelů škol).

Financování jednotlivých skupin škol velmi úzce souvisí se správou příslušných škol.

Z tohoto hlediska rozlišujeme:

- přímo řízené a financované školství: patří sem převážně vysoké školy,
- regionální školství (RgŠ): všechny školy kromě vysokých škol,
- ostatní přímo řízené organizace: např. Výzkumný ústav odborného školství, Výzkumný ústav pedagogický, Česká školní inspekce, orgány veřejné správy ve školství (odbory školství KÚ, MÚ, obcí s rozšířenou působností).

Toky finančních prostředků ve školství jsou zobrazeny v Příloze č. 3

3.5 Financování ze státního rozpočtu

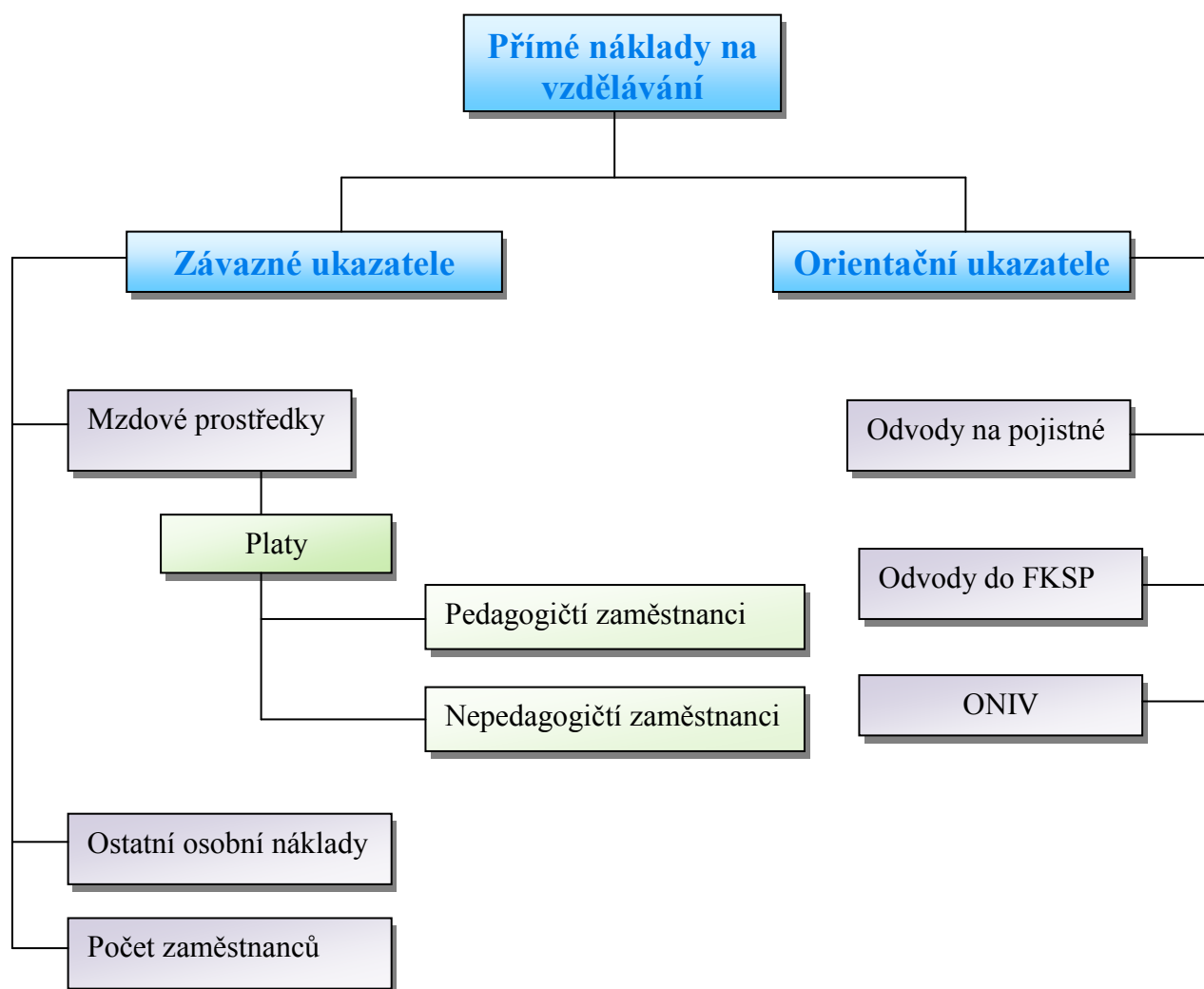
Ze státního rozpočtu jsou finanční prostředky školám a školským zařízením poskytovány dle § 160 odst. 1, zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění pozdějších předpisů. Dále jsou tyto prostředky dle republikových normativů přidělovány jednotlivým krajům jako výše výdajů připadajících na školské služby a vzdělání na jednotlivé dítě nebo žáka na kalendářní rok. Tyto finanční částky jsou poskytovány formou dotace na zvláštní účet kraje. Krajský úřad následně dle krajských normativů přerozděluje finanční prostředky na základě jednotek výkonu školám a školským zařízením, tedy i mateřským a základním školám zřizovaným obcí. Rozpočet kapitoly MŠMT se řídí závaznými ukazateli, mezi které řadíme limity prostředků na platy a prostředků na ostatní platby a limity pracovníků.

Tyto výdaje se nazývají přímé náklady na vzdělávání, jejich vymezení zahrnuje finanční prostředky:

- na „platy a náhrady platů, nebo mzdy a náhrady mezd, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné,
- výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění,

- přiděly do fondu kulturních a sociálních potřeb a omotaní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů,
- výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených,
- výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a učebnice pokud jsou podle citovaného zákona žákům poskytovány bezplatně,
- výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání.²³

Schéma č. 3.5.1 Rozpis přímých nákladů na vzdělávání dle ukazatelů v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování

²³ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

Stanovení výše republikových normativů

Pro stanovení přímých neinvestičních výdajů na vzdělávání je výchozím bodem určení republikových normativů (dále RN) regionálního školství. Definice používaná ministerstvem školství je vymezuje následovně: „Republikové normativy podle § 161 školského zákona stanovuje ministerstvo jako výši výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie v oblasti předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných kraji, obcemi a svazky obcí na kalendářní rok. Objemem výdajů se zde míní celková výše přímých neinvestičních výdajů poskytovaných ze státního rozpočtu, členěných na mzdové prostředky (MP) + odvody a na ostatní neinvestiční výdaje (ONIV). Součástí republikových normativů je také vyjádření limitu počtu zaměstnanců připadajících na 1 000 dětí, žáků nebo studentů v dané věkové kategorii.“²⁴

Od roku 2005 byly republikové normativy (dále jen RN) konstruovány vždy indexováním k RN předchozího roku. Do těchto indexů se vždy promítaly všechny rozpočtové vlivy meziročního nárůstu či poklesu výdajů vyčleněných pro regionální školství včetně věcných záměrů posílení výdajů příslušné věkové kategorie.

Od roku 2011 dochází při stanovování republikových normativů ke změně. Nová konstrukce výše RN spočívá v tom, že jejich základem jsou skutečné výdaje mzdových prostředků a počtu zaměstnanců v jednotlivých druzích škol a typech školských zařízení za 1. – 3. čtvrtletí roku 2010 v členění na pedagogické a nepedagogické pracovníky. Podle jednotlivých druhů škol a typů školských zařízení pak byly tyto mzdové prostředky včetně počtu zaměstnanců alikvotními podíly rozděleny do příslušných věkových kategorií a stejným poměrem dopočteny na celý rok rozpočtových zdrojů roku 2010. Tím je zabezpečeno, že RN mzdových prostředků v členění na pedagogické a nepedagogické pracovníky odpovídají dosažené skutečnosti 2010 v jednotlivých druzích škol a typech školských zařízení. V roce 2010 byly sice RN také ve své konstrukci členěny v oblasti mzdových prostředků na pedagogické a nepedagogické pracovníky, ale toto členění nebylo závazné a v důsledku rozdílného postupu jak krajských úřadů, tak hlavně v důsledku rozhodování jednotlivých ředitelů škol a školských zařízení byla realita v odměňování těchto dvou kategorií

²⁴ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

zaměstnanců škol zcela odlišná (došlo k přesunu mzdových prostředků z kategorie pedagogů do kategorie mzdových prostředků nepedagogických pracovníků).²⁵

Konstrukce republikových normativů

Základem nové konstrukce RN pro rok 2011 jsou skutečné výdaje mzdových prostředků a počtu zaměstnanců v členění na pedagogické a nepedagogické pracovníky podle jednotlivých druhů škol a typů školských zařízení za 1. - 3. čtvrtletí roku 2010 ze statistického výkazu škol P1-04, který zpracovávají všechny právnické osoby. Tyto vykázané mzdové prostředky včetně počtu pedagogických a nepedagogických pracovníků krajského a obecního školství byly alikvotními podíly rozděleny do příslušných věkových kategorií RN a následně dopočteny na celý rok rozpočtových zdrojů roku 2010. Tímto krokem je zabezpečeno promítnutí dosažené skutečnosti výdajů mzdových prostředků roku 2010 v jednotlivých druzích škol a typech školských zařízení v členění na pedagogické a nepedagogické pracovníky. Nový postup konstrukce RN tak odpovídá skutečnému odměňování v jednotlivých druzích škol a typech školských zařízení v členění na pedagogické a nepedagogické pracovníky.

Tabulka č. 3.5.1 Vývoj výkonů v jednotlivých normativních kategoriích v porovnání roku 2009 a 2011

Věková kategorie	2009			2011		
	nárůst/pokles	počet	tj. %	nárůst/pokles	počet	tj. %
3 – 5	nárůst	12 498 dětí	4,47	nárůst	14 685 dětí	4,78
6 – 14	pokles	30 193 žáků	3,44	pokles	5 025 žáků	0,61
15 – 18	pokles	6 058 žáků	1,48	pokles	16 285 žáků	4,12
19 – 21	pokles	861 studentů	5,55	nárůst	499 studentů	3,29
3 – 18 KZÚV	pokles	104 lůžek	2,02	pokles	3 lůžka	0,06

Zdroj: MŠMT [on line]. Rozpis přímých výdajů RgŠ ÚSC na rok 2009 jednotlivým krajům.. [cit.2011-03-27] : dostupný z www: http://www.msmt.cz/uploads/RgS_USC/

MŠMT. [on line]. Principy normativního rozpisu rozpočtu a normativní rozpis rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2011 v úrovni MŠMT-KÚ. [cit. 2011-03-27] Dostupný z www: <http://www.msmt.cz/file/13938>

Výše uvedený vývoj představuje porovnání nárůstu nebo naopak poklesu výkonů od roku 2008, viz tabulka 3.5.1. U dětí v mateřské škole se jedná o trvalé zvýšení, naopak u žáků

²⁵ MŠMT. [on line]. Principy normativního rozpisu rozpočtu a normativní rozpis rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2011 v úrovni MŠMT-KÚ. [cit. 2011-03-27]: Dostupný z www: <http://www.msmt.cz/file/13938>

základních škol se pokles meziročně mírně snižuje, největší propad mezi výkony nastává u věkové kategorie 15 – 18 let. U další věkové kategorie, do které řadíme studenty vyššího odborného vzdělání, došlo oproti minulému období k nárůstu. Trvalý pokles pokračuje u počtu obsazených lůžek v krajských zařízeních ústavní výchovy.

Dalším, velice podstatným opatřením při sestavování nových normativů bylo v důsledku úsporných opatření vlády, snížení objemu snížit objem ONIV o cca 18 % ve všech věkových kategoriích, s tím, že náhrady ONIV (náhrady vyplácené zaměstnavatelem svým zaměstnancům za dobu nemoci) zůstaly ve stejné výši jako v roce 2010, odvody do FKSP stanovit ve výši 1 % ze mzdového normativu (oproti 2 % v roce 2010), snížit mzdové prostředky u nepedagogických pracovníků o cca 9,5 % ve všech věkových kategoriích, zvýšit objem mezd a odvodů pro pedagogy o 60 mil. Kč ve věkové kategorii 15 – 18 let na realizaci odměn předsedů maturitních komisí a hodnotitelů u státní maturity. Do celkového objemu neinvestičních výdajů se vedle výdajů na vzdělávání v příslušných druzích škol (tj. v MŠ, ZŠ, SŠ, konzervatořích a VOŠ) zahrnují i výdaje na stravování, ubytování a na zdravotní postižení dětí, žáků nebo studentů, výdaje na zájmové vzdělávání, ostatní volnočasové aktivity, výdaje na poradenské služby atd.

Tabulka č. 3.5.2 Porovnání normativního rozpisu rozpočtu RgŠ ÚSC za rok 2010 a 2011

Závazné ukazatele v tis. Kč	2010		2011	
	NIV celkem	74 693 780	NIV celkem	72 405 070
z toho:	MP celkem	54 130 647	MP celkem	52 951 721
	platy	53 506 647	Platy pedagogů	41 999 901
			Platy nepedagogů	10 391 820
	OON	624 000	OON pedagogů	252 300
			OON nepedagogů	307 700
Orientační ukazatele v tis. Kč	Odvody pojistné	18 404 418	Odvody pojistné	18 003 584
	Odvody FKSP	1 070 132	Odvody FKSP	523 919
	ONIV	1 088 583	ONIV	925 846
	z toho náhrady	224 737	z toho náhrady	224 869
Závazný ukazatel	Počet zaměstnanců	211 881,2	Počet zaměstnanců	212 103,3

Zdroj: MŠMT [on line]. Rozpis přímých výdajů RgŠ ÚSC na rok 2010 jednotlivým krajům.[cit. 2011-03-27]: dostupný z [www:http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/principy-rozpisu-rozpoctu-a-rozpis-rozpoctu-primych-vydaju](http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/principy-rozpisu-rozpoctu-a-rozpis-rozpoctu-primych-vydaju)

MŠMT [on line]. Rozpis přímých výdajů RgŠ ÚSC na rok 2011 jednotlivým krajům.[cit. 2011-03-27]: dostupný z [www:http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/principy-rozpisu-rozpoctu-a-rozpis-rozpoctu-primych-vydaju](http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/principy-rozpisu-rozpoctu-a-rozpis-rozpoctu-primych-vydaju)

3.6 Stanovení krajských normativů – Moravskoslezský kraj²⁶

Na základě normativů vydaných MŠMT sestavuje každoročně Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje v přenesené působnosti „Krajskou metodiku rozpisu přímých výdajů právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení zřizovaných obcemi a krajem“ jejíž nedílnou součástí je soustava krajských finančních normativů. Legislativa vymezující stanovení krajských normativů je následující:

- vyhláška č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů,
- Směrnice MŠMT čj. 28 768/2005-45, v platném znění,
- zákon č. 561/2004 Sb.

Rozpis rozpočtu přímých výdajů školám a školským zařízením se uskutečňuje zásadně normativním způsobem v závislosti na počtu jednotek výkonu a stanovených finančních normativech na jednotku výkonu, a to za organizaci jako celek včetně odloučených pracovišť. Jednotkou výkonu se rozumí, v souvislosti s vybranou tematikou škol a školských zařízení zřizovaných obcí, rozumí:

- 1 dítě v mateřské škole nebo třídě s celodenním nebo polodenním provozem,
- 1 dítě v mateřské škole, kterému je délka docházky omezena na dobu nepřevyšující 4 hodiny denně,
- 1 žák v základní škole tvořené pouze třídami 1. stupně,
- 1 žák v 1. stupni základní školy tvořené oběma stupni,
- 1 žák v 2. stupni základní školy tvořené oběma stupni,
- 1 dítě v přípravné třídě základní školy pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky,
- 1 žák ve školní družině, který je přijat k pravidelné denní docházce,
- 1 žák v uměleckém oboru v základní umělecké škole,
- 1 stravovaný, který se zároveň vzdělává v mateřské, základní, střední nebo vyšší odborné škole dle druhu poskytované stravy.

Ukazatele rozhodné pro výpočet finančních normativů:

- průměrný počet jednotek výkonu připadajícího na 1 pedagogického pracovníka (Np),
- průměrný počet jednotek výkonu připadajícího na 1 nepedagogického pracovníka (No),

²⁶ Zdroj: Krajská metodika rozpisu přímých výdajů č.j. MSK 22080/2011. [cit.2011-03-27]. Dostupná z [www.http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_182.html](http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_182.html)

- průměrná měsíční výše platu pedagogického pracovníka (Pp),
- průměrná roční výše platu nepedagogického pracovníka (Po),
- průměrné roční výše ostatních neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu připadající na jednotku výkonu (ONIV).

Rozpis ukazatelů rozhodných pro výpočet finančních normativů pro zaměstnance mateřských a základních škol dle Krajské metodiky rozpisu přímých výdajů v Příloze č. 4.

Finanční normativ na jednotku výkonu

- finanční normativ je stanoven u škol a školských zařízení, jejichž činnost je realizována pedagogickými i nepedagogickými zaměstnanci vztahem
- u škol a školských zařízení, jejichž činnost je realizována pouze pedagogickými pracovníky (školní družiny) vztahem:
- u škol a školských zařízení, jejichž činnost je realizována pouze nepedagogickými zaměstnanci (školní jídelny) vztahem

kde Proc je součtem procent sazby pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, jehož poplatníkem je zaměstnavatel, procent sazby pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, které platí zaměstnavatel za své zaměstnance, a procent, v jejichž výši se stanoví základní příděl, kterým je tvořen fond kulturních a sociálních potřeb. Pro rok 2011 činí tato hodnota 1,35.

Příplatky

Školským zařízením se k finančnímu normativu stanoví příplatek, jedná-li se o žáka individuálně integrovaného v běžné škole vyžadující zvýšené výdaje se jedná o násobky 0,15; 0,5; 1,0 a 1,5 příslušného základního finančního normativu a to v návaznosti na druh postižení žáka, podrobné členění příplatků uvedeno v Příloze č. 5

Koeficienty

- V případě 1 dítěte v **mateřské škole nebo třídě s celodenním provozem**, kterému ředitelka stanovila délku pobytu v mateřské škole odpovídající rozsahu polodenního provozu, se příslušný finanční normativ násobí koeficientem 0,5,

- v případě 1 stravovaného žáka ZŠ stravovaného ve školní jídelně – **vývažově** se příslušný finanční normativ školní jídelny násobí koeficientem 0,75 nebo 0,67, jedná-li se o stravovaného, který se vzdělává v mateřské škole,
- v případě 1 stravovaného žáka ZŠ stravovaného ve školní jídelně – **výdejně** se příslušný finanční normativ školní jídelny násobí koeficientem 0,25 nebo 0,33 jedná-li se o stravovaného, který se vzdělává v mateřské škole,
- další koeficienty používané při výpočtu finančních normativů stravovaných žáků základních, středních nebo studentů vyšších odborných škol ve výši 0,4; 0,20; 0,25; 0,05 jsou závislé od formy studia.

Závazné ukazatele

Krajský úřad stanoví každé škole a školskému zařízení pro rok 2011 tyto závazné ukazatele:

- limit počtu zaměstnanců
- neinvestiční výdaje celkem, z toho:
 - prostředky na platy pedagogických zaměstnanců
 - prostředky na platy nepedagogických zaměstnanců
- ostatní osobní náklady (OON), z toho:
 - pedagogických zaměstnanců
 - nepedagogických zaměstnanců

Příspěvek zřizovatele na provoz

Tento příspěvek tvoří druhou část finančních prostředků, se kterými školské příspěvkové organizace hospodaří. Obce obdrží příspěvek ze státního rozpočtu k úhradě neinvestičních výdajů na žáka. Jedná se o tzv. provozní výdaje, tedy ty ostatní neinvestiční výdaje, které škole poskytuje z vlastního rozpočtu. Výše této státní dotace je stanovena v rámci schváleného státního rozpočtu a je poskytována z kapitoly 398 – všeobecná pokladní správa. Výše tohoto příspěvku se pohybuje okolo 1 300,- Kč na žáka. Jelikož výše těchto finančních prostředků zdaleka nepokryje provozní výdaje školského zařízení, je zřizovatel nucen dorovnávat provozní výdaje svých příspěvkových organizací ze svého rozpočtu.

3.7 Finanční prostředky fondů Evropské unie²⁷

Jsou dalším zdrojem finančních prostředků pro školy a školská zařízení, tyto prostředky je možno čerpat v rámci projektů EU. V současné době jsou to prostředky Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj. Fondy EU představují hlavní nástroj realizace evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Právě jejich prostřednictvím se rozdělují finanční prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony.

Konkrétně oblast předškolního a základního vzdělávání, na které je tato práce zaměřena, mohou školy čerpat finanční prostředky soustředěné v programech pro období let 2007 – 2013.

Operační program Vzdělávání a konkurenceschopnost víceletým programem, z něhož lze v rámci vyhlášených programů čerpat finanční prostředky na zavedení vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností včetně tvorby modulových výukových programů s důrazem na mezipředmětové vazby pro rozvoj klíčových kompetencí, zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování, podpora nabídky asistenčních služeb pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, rozvoj kompetencí pedagogů, rozšíření výuky v cizích jazycích apod.

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko v rámci prioritní osy 4 **Rozvoj venkova** jsou vyčleněny finanční prostředky mimo jiné na rekonstrukce a vybavení školských zařízení. Zřizovatel se může v rámci modernizace svého školského zařízení přihlásit se svým projektem do tohoto programu.

Projekty Moravskoslezského kraje spolufinancované ze zahraničních zdrojů, kde se jedná především o oblast podpory „Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami“. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.

Rozvojové programy vyhlašované MŠMT²⁸

„Hustota“ a „Specifika“ – podpora řešení dopadu meziročního snížení počtu žáků a s ním spojené nutnosti snižování počtu zaměstnanců regionálního školství zřizované územně

²⁷ Fondy evropské unie. [cit. 2011-03-27]. Dostupné na www.strukturalni-fondy.cz

²⁸ MŠMT[on line].. Rozvojové programy. [cit. 2011-03-27]. Dostupné na www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/vyhlaseni-rozvojoveho-programu-msmt-na-rok-2011/.

samosprávnými celky a podpora řešení problémů regionálního školství v působnosti samosprávných celků.

„Posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním“

Cílem tohoto programu je poskytnout právnickým osobám vykonávajícím činnost škol či školských zařízení zřizovaných krajem, obcí a svazkem obcí zapsaných do školského rejstříku („dále jen „právnická osoba“) finanční prostředky účelově určené na posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním, kteří splňují odbornou kvalifikaci podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci MŠMT jsou na školní rok 2010/2011 vyhlášeny pro základní školy další dotační programy:

- Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) ve školách
- Rozvojový program podpory výuky méně vyučovaných cizích jazyků
- Program financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním
- Rozvojový program podpora inkluzivního vzdělávání a vzdělávání dětí se sociokulturním znevýhodněním
- Projekty romské komunity
- Sociální prevence a prevence kriminality
- Bezplatná příprava k začlenění d ZŠ dětí EU
- Asistenti pedagogů pro děti, žáky studenty se sociálním znevýhodněním

3.8 Hospodářská činnost škol a školských zařízení

Tuto činnost mohou školské subjekty vykonávat, pokud není vykonávána na úkor jejich vlastního poslání a úkolů. Pro jednotlivé okruhy této činnosti musí mít příspěvková organizace příslušná živnostenská oprávnění. Účetní evidenci o tomto hospodaření musí vést odděleně od činnosti hlavní a musí podat daňové přiznání. Nejčastějšími okruhy této činnosti jsou hostinská činnost, pronájem a půjčování věcí movitých nebo pořádání odborných kurzů a jiných vzdělávacích činností. K provádění této činnosti je nutný souhlas zřizovatele školského zařízení.

4. ANALÝZA ROZPOČTŮ ŠKOL VE VYBRANÝCH LETECH

Všechny školy a školská zařízení v působnosti obce Orlová jsou zřizovány jako příspěvkové organizace, které hospodaří s finančními prostředky veřejných rozpočtů. Tyto prostředky jsou účelově vázány, a proto je lze vynakládat jen na ty účely, pro které jsou určeny. Hovoříme o prostředcích ze státního rozpočtu, rozpočtů územně samosprávných celků, mezinárodních programů financovaných z prostředků Evropské unie nebo o prostředcích získaných z vlastní hospodářské činnosti, jedná se tedy o vícezdrojové financování.

Všechny mateřské i základní školy hospodaří jako příspěvkové organizace a proto se musí řídit zákony a vyhláškami o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR. Jak již bylo shrnuto v předchozí kapitole, hlavním příjmem každé školy jsou dotace, kterou poskytuje ze svého rozpočtu MŠMT prostřednictvím odboru školství příslušného krajského úřadu a dále dotace na provoz, které poskytuje svým školským zařízením jejich zřizovatel. Ve své diplomové práci se podrobněji zaměřím na proces financování regionálního školství ze státního rozpočtu, tedy na účelově vázané neinvestiční finanční prostředky, určené k financování přímých výdajů na vzdělávání. Školám a školským zařízením Krajský úřad každoročně stanoví závazné ukazatele:

- limit počtu zaměstnanců
- přímé výdaje (NIV), z toho:
 - prostředky na platy
 - ostatní osobní náklady (OON)

Uvedené závazné ukazatele jsou pro jednotlivé školy a školská zařízení nepřekročitelné. Stanovený limit počtu zaměstnanců může být po dohodě s přihlédnutím k potřebě organizace upraven, a to bez nároku na finanční dokrytí zvýšeného limitu počtu zaměstnanců. Při nedočerpání prostředků na platy a OON musí být nedočerpán i příslušný podíl zákonných odvodů a přidělů do FKSP. Nevyčerpané prostředky jsou po uplynutí kalendářního roku předmětem vratky do rozpočtu kraje.

Od roku 2009 jsou Krajským úřadem školám a školským zařízením určeny zároveň orientační ukazatele:

- zákonné odvody,
- přiděl do FKSP,
- ONIV – přímý,

- ONIV – náhrady.

Nezastupitelnou úlohu v procesu schvalování rozpočtu škol a školských zařízení sehrává obec s rozšířenou působností, v našem případě obec Orlová. V případě nesouhlasu se stanoveným rozpočtem, nebo limitem počtu zaměstnanců škola, nebo školské zařízení podá prostřednictvím obce s rozšířenou působností nesouhlas se stanoviskem Krajského úřadu. Celý proces dohádovacího řízení probíhá prostřednictvím obce s rozšířenou působností, která má možnost posoudit oprávněnost rozpisu KÚ na jednotlivá školská zařízení.

4.1 Školy a školská zařízení v působnosti obce s rozšířenou působností Orlová

Správní obvod obce s rozšířenou působností Orlová je vymezen územím obcí:

- Orlová
- Doubrava
- Petřvald
- Dolní Lutyně

Výše uvedení zřizovatelé, zřizují celkem 16 školských příspěvkových organizací. Výši finančních prostředků, které mohou být škole poskytnuty, ovlivňuje především struktura jednotlivých školských zařízení, výčet jednotlivých součástí a specifik. Rozpočet školy se sestavuje na jednotlivé části a místo poskytovaného vzdělávání a služeb, bezpodmínečně je ovšem nutno dodržet splnění podmínky zápisu školského zařízení do rejstříku škol, který vede MŠMT. V rejstříku škol a školských zařízení je uvedena struktura školské organizace, místo poskytovaného vzdělávání a kapacita zařízení. Pokud není tato podmínka splněna, pak není možno ze státního rozpočtu finanční prostředky poskytovat.

Stručná charakteristika jednotlivých školských příspěvkových organizací spadajících do působnosti obce Orlová je zahrnuta v Příloze č. 6.

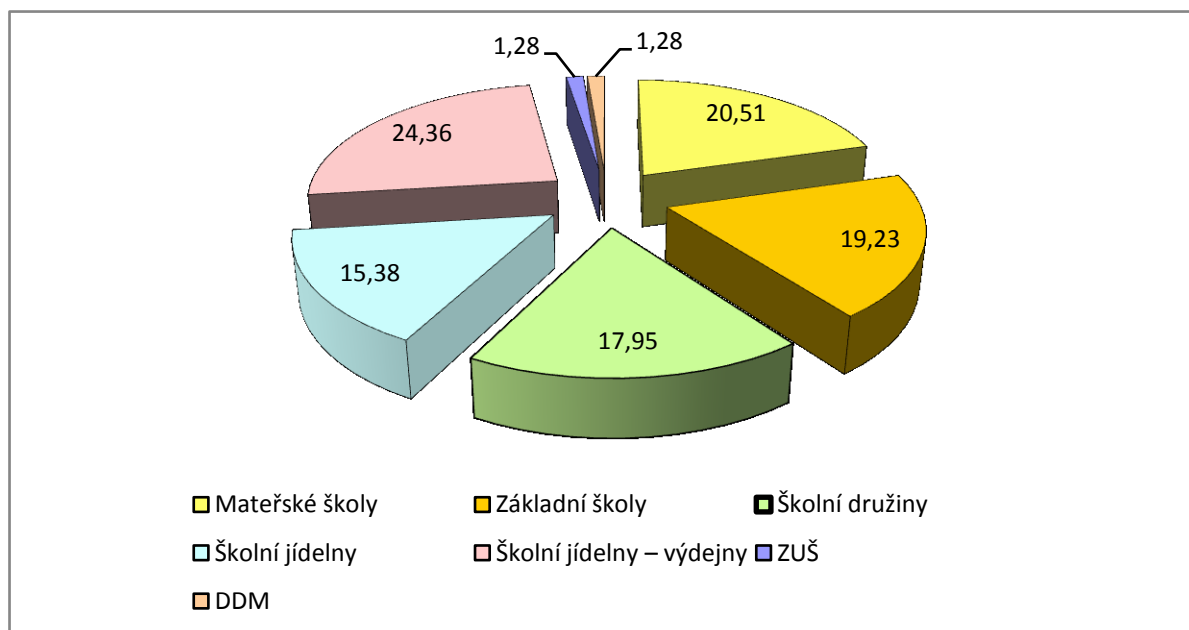
K sumarizaci výkonů pro jednotlivé školy a školská zařízení jsem sestavila přehled jednotlivých a škol a školských zařízení a počtu dětí v MŠ a žáků ZŠ v působnosti obce Orlová v porovnání let 2007 a 2010.

Tabulka č. 4.1.1 Struktura jednotlivých částí školských příspěvkových organizací v obci s rozšířenou působností Orlová

Školské zařízení	Stav k 1.1.2007	Stav k 31.12.2010
Mateřské školy	15	16
Základní školy	17	15
Školní družiny	16	14
Školní jídelny	12	12
Školní jídelny – výdejny	18	19
ZUŠ	0	1
DDM	0	1
Celkem	78	78

Zdroj: Městský úřad Orlová – odbor financování příspěvkových organizací, školství, kultury a sportu
(vlastní zpracování)

Graf č. 4.1.1 Struktura školských příspěvkových organizací v obci Orlová k 31.12.2010 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky 4.1.1.

4.2 Počty dětí a žáků ve školách a školských zařízeních

Rozpis rozpočtu přímých výdajů školám a školským zařízením se uskutečňuje normativním způsobem v závislosti na počtu jednotek výkonu a stanovených finančních normativech na jednotku výkonu, a to za organizaci jako celek včetně odloučených pracovišť. Jednotkou výkonu se rozumí počet dětí a žáků příslušné věkové kategorie. Výkony

jednotlivých organizací jsou zjišťovány prostřednictvím statistických výkonových výkazů, které je ředitel povinen zpracovat v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb. o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů a to prostřednictvím obce III., které zajišťují zpracování výkazů škol pro Ústav informatiky vzdělávání v Praze (ÚIV) vždy k určitému dni. Sběr dat probíhá elektronicky. Výkonové výkazy slouží jako podklad pro tvorbu státního rozpočtu – kapitoly MŠMT 333 pro následující rok. Přehled termínů sběru dat jednotlivých statistických šetření pro rok 2011 jsou uvedeny v Příloze č. 7.

Zřizovatelé mateřských a základních škol se ve svých obcích v posledních letech intenzivně zabývají optimalizací školských zařízení. Jsou nuceni v souvislosti s demografickým vývojem počtu narozených dětí přistupovat k optimalizaci školských zařízení. Je nezbytné posouzení ekonomické náročnosti a efektivnosti zabezpečení výchovně vzdělávacího procesu na jednotlivých školách, které zřizují. V základních školách probíhají každoročně, v průběhu měsíce ledna a února, zápisy žáků do 1. tříd. Tyto údaje a zohlednění počtu žáků, kteří vycházejí z devátých tříd, jsou podkladem pro přizpůsobování koncepce školství v jednotlivých městech skutečným potřebám. Obce pokračují v procesu optimalizace využití školských kapacit, která má přispět k racionalizaci a zlepšení efektivity provozu zřizovaných škol. Podrobný přehled počtu dětí a žáků, naplněnosti jednotlivých školských zařízení a procentního vyjádření uvádím v Příloze č. 8.

Tabulka č. 4.2.1 Počet dětí MŠ a počet žáků ZŠ průběhu šk. let 2006/2007–2010/2011

zařízení	Školní rok														
	2006/2007			2007/2008			2008/2009			2009/2010			2010/2011		
	Počet	kapacita	%	počet	kapacita	%	počet	kapacita	%	počet	kapacita	%	počet	kapacita	%
MŠ	664	718	92,5	664	747	88,9	689	771	89,4	692	771	89,8	729	781	93,3
ZŠ	4 398	6 991	62,9	4 067	6 991	58,1	3 812	5 851	65,2	3 601	5 851	61,6	3 461	5 851	59,2

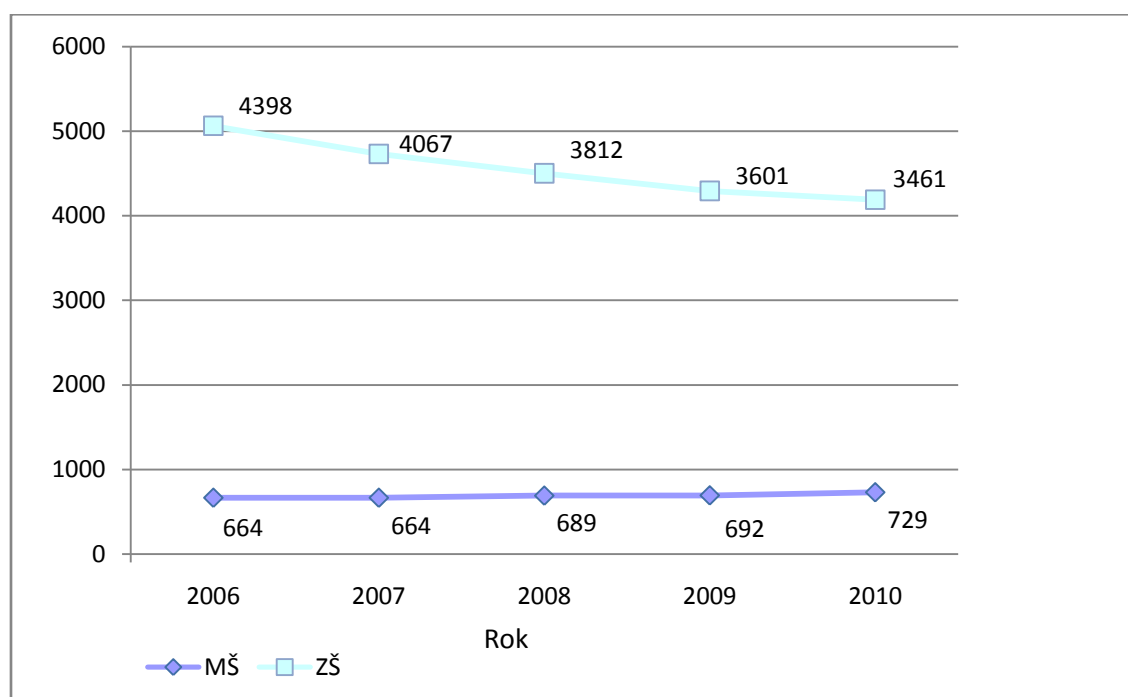
Zdroj: Městský úřad Orlová – odbor financování příspěvkových organizací, školství, kultury a sportu (vlastní zpracování)

Dle zpracovaného přehledu můžeme konstatovat, že počty dětí v mateřských školách se pozvolna zvyšují a v rozpětí školních roků 2006/2007 a 2010/2011 činí nárůst o 8,91 %. Pro rostoucí zájem o umístění dětí do předškolních zařízení, došlo v průběhu let k navýšení

kapacity mateřských škol. Na úseku základních škol došlo v průběhu sledovaných let k optimalizaci sítě. V rámci obce III. byla k 31. 7. 2008 zrušena Základní škola V Zimném Dole a ve druhém případě došlo ke sloučení dvou škol ZS Školní 862 a ZŠ Slezská 850 v jednu příspěvkovou organizaci k 1. 1. 2008. V současné době jsou kapacity školy vytíženy zhruba na 60 %, což ovšem neznamená, že prostory nejsou plně využity. Naopak, dochází ke zkvalitnění a modernizaci výuky v souvislosti se zavedením Školských vzdělávacích programů, kdy dochází k navýšení počtu hodin odborných předmětů jako informatika nebo při výuce cizích jazyků a je nutné dělení tříd do skupin, což zvyšuje nároky na prostory.

Stav žáků základních škol v posledních letech pozvolna klesá, lze ovšem předpokládat podle vývoje počtu dětí v mateřských školách, že tento trend bude v nejbližších letech zastaven a bude docházet ke stabilizaci, či mírnému nárůstu počtu dětí v ZŠ. Celou tuto situaci může ovšem ovlivnit jak pozitivně, tak negativně, migrace obyvatel, která úzce souvisí s možností pracovních příležitostí, či dostupnosti bydlení v dané oblasti.

Graf č. 4.2.1 Vývoj počtu dětí a žáků za obec Orlová

Zdroj: vlastní zpracování dle tabulky 4.2.1

Rozpočet pro školy a školská zařízení v běžném kalendářním roce je stanoven v několika etapách. Státní rozpočet je tvořen na kalendářní rok. Školství je specifické v tom, že pro rozpočet, například pro rok 2010, jsou použity údaje z výkazu o Ředitelství škol

sestavenému podle počtu dětí a žáků 30. 9. 2009. První etapa úpravy rozpočtu tedy probíhá v měsíci březnu, druhá podle aktuálního stavu k 30. 9. 2010 v říjnu.

4.3 Rozpočet škol v roce 2007

Pro obec s rozšířenou působností Orlová byl pro rok 2007, dle Krajské metodiky přímých výdajů č. j. MSK 252/74/2007 stanoven rozpočet se závaznými a orientačními ukazateli pro školy a školská zařízení její působnosti v následujícím členění:

1. UZ 33353 – přímé neinvestiční výdaje na vzdělávání v členění závazných ukazatelů:
 - limit počtu zaměstnanců,
 - prostředky na platy + ostatní osobní náklady (ostatní platby za provedenou práci),
 - zákonné odvody (35 %),
 - příděl do FKSP (2%),
 - ostatní neinvestiční výdaje (ONIV).
2. UZ 33353 – Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním
3. UZ 33001 – Rozvojový program EVVO pro školy - program na podporu školních projektů v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve školách a školských zařízeních.
4. UZ 33210 – Podpora výuky méně vyučovaných cizích jazyků
5. UZ 33245 – Státní informační politika

Celkové neinvestiční dotace UZ 33353 jsou uvedeny ve výši, která zahrnuje prostředky na platy, ostatní platby za provedenou práci, pojistné, odvody do Fondu kulturních a sociálních služeb a ONIV. Ostatní dotace zahrnují prostředky na platy a zákonné odvody (pojistné a odvod FKSP). Z přidělených finančních prostředků na rok 2007 byly do státního rozpočtu navraceny prostředky určené k financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním, do kterého byly zapojeny dvě základní školy z Orlové, a to na ul. Jarní 400 a ZŠ Školní 862. Tyto finanční prostředky byly určeny k financování platů 6 asistentů pedagoga, během školního roku došlo k odstěhování 1 žáka a z tohoto důvodu byly finanční prostředky nedočerpaný. Podrobné členění jednotlivých dotací ze státního rozpočtu uvádím v tabulce č. 4.3.1.

Tabulka č. 4.3.1 Dotace ze státního rozpočtu v roce 2007

v tis.Kč

Dotace ze státního rozpočtu		Poskytnuto k 31.12.2007	Použito k 31.12.2007	Vrátka dotace
UZ 33353	přímé náklady na vzdělávání	175 990,000	175 990,000	0
UZ 33353	asistenti pedagoga	1 027,956	939,892	88,064
UZ 33001	EVVO pro školy	140,100	139,909	0,190
UZ 33210	výuka cizích jazyků	92,000	92,000	0
UZ 33245	Státní informační politika	154,890	154,890	0
Neinvestiční dotace MŠMT celkem		177 404,946	177 316,691	88,254

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová- Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2007 (vlastní zpracování)

Nejvyšší podíl počtu pracovníků u všech typů zařízení je ze státního rozpočtu. U mateřských škol tvoří 1,4 % přepočteného počtu pracovníků, kteří jsou z ostatních zdrojů, což představuje především zdroje zřizovatele, který se podílí na financování především obslužných činností ve svých školských zařízeních, jako jsou údržbáři, uklízečky a účetní. Stejná situace je rovněž u škol základních, kde byl v roce 2007 podíl těchto zdrojů 1,16%. U školních jídelen je uveden přepočtený počet pracovníků z jiné činnosti ve výši 5,12 % z celkového počtu. Zde se jedná pracovníky, kteří se podílejí na vyvažování stravy v rámci doplňkové činnosti školní jídelny, která zahrnuje především stravování důchodců a cizích strávníků, viz tabulka č. 4.3.2.

Tabulka č. 4.3.2 Přepočtené počty pracovníků v jednotlivých typech škol v roce 2007

Jednotlivé typy zařízení	Průměrný evidenční počet pracovníků				
	Přepočtené počty celkem	v tom			
		ze státního rozpočtu	z jiné činnosti	z ostatních zdrojů	celkem z ESF
MŠ	72,288	71,294	0	0,994	0
ZŠ	390,903	386,35	0	4,553	0
ŠD	19,329	19,329	0	0	0
ŠJ	72,988	68,985	3,743	0,27	0
celkem	555,508	545,985	3,743	5,817	0

Zdroj: Čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství PI-04 za 1. - 4. čtvrtletí 2007 (vlastní zpracování)

Následující tabulky představují čerpání finančních prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci ve školách a školských zařízeních v roce 2007, dle členění na jednotlivé typy zařízení a zdroje finančních prostředků.

Závazným ukazatelem pro dotaci poskytnutou ze státního rozpočtu je výše finančních prostředků stanovená na platy zaměstnanců. V roce 2007 byly čerpány finanční prostředky ze státního rozpočtu, z jiné činnosti, zahrnující vlastní hospodářskou činnost škol a školských zařízení, z fondu odměn a z ostatních zdrojů. Přehled výše čerpaných prostředků pro jednotlivá školská zařízení uveden v tabulce č. 4.3.3. V tomto roce byly u základních škol použity finanční prostředky z fondu odměn, které představovaly 0,34 % celkových výdajů na platy u tohoto typu škol. Výraznější zastoupení podílu finančních prostředků z jiné činnosti u platů se projevuje u školních jídelen, celkem 5,36 %. Ostatní zdroje představují finanční prostředky zřizovatele k dofinancování obslužných pracovních pozic. Celkově se zřizovatelé podílejí na financování 0,60 %.

Tabulka č. 4.3.3 Platy zaměstnanců v jednotlivých typech škol v roce 2007

Jednotlivé typy zařízení	Celkem	Platy zaměstnanců v tis.Kč				
		v tom				
		ze státního rozpočtu	jiné činnosti	z fondu odměn	z ESF	z ostatních zdrojů
MŠ	14 399,145	14 261,657	15,9	0	0	121,588
ZŠ	98 207,264	97 214,827	41,381	339,916	0	611,14
ŠD	4 130,954	4 130,954	0	0	0	0
ŠJ	9 811,766	9 254,817	525,768	0	0	31,181
celkem	126 549,129	124 862,255	583,049	339,916	0	763,909

Zdroj: Čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství PI-04 za 1.-4. čtvrtletí 2007 (vlastní zpracování)

Finanční prostředky určené k financování ostatních plateb za provedenou práci si školy vyčleňují v rámci stanoveného rozpočtu na daný rok z prostředků určených na platy, po schválení krajským úřadem se tato částka stává dalším závazným ukazatelem, členění pro jednotlivá školská zařízení předkládá tabulka č. 4.3.4. V roce 2007 byla z těchto prostředků základních škol vyplacena částka v celkovém objemu 19,38% na odstupném. Jednalo se o výplatu odstupného z důvodu ukončení pracovního poměru pro nadbytečnost v základní škole, kde došlo ke snížení počtu žáků. Na financování těchto plateb se podíleli rovněž zřizovatelé a to v platbách z jiných zdrojů a to poměrem 25,91%. Z celkového objemu vyplacených mezd představovala částka na výplatu OON 0,70 %.

Tabulka č. 4.3.4 Ostatní platby za provedenou práci

Jednotlivé typy zařízení	celkem	Ostatní platby za provedenou práci v tis. Kč					
		v tom				z jiné činnosti	z ostatních zdrojů
		ze státního rozpočtu	v tom				
			OON	odstupné	z ESF		
MŠ	183,029	87,497	87,497	0	0	0	95,532
ZŠ	596,223	430,614	3147,166	83,448	0	32,985	132,624
ŠD	66,889	66,889	66,889	0	0	0	0
ŠJ	34,35	34,35	34,35	0	0	0	0
celkem	880,491	619,35	535,902	83,448	0	32,985	228,156

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová - Čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství PI-04 za 1. - 4. čtvrtletí 2007 (vlastní zpracování)

Ostatní neinvestiční výdaje jsou školám rovněž poskytovány v rámci normativní metody, a to určitou částkou na 1 žáka. V roce 2007 činily ONIV na jednoho žáka ZŠ 950,00 Kč, na dítě v MŠ celodenní 375,00 Kč. Organizace čerpají tyto prostředky dle vlastní potřeby, ale pouze v souladu směrnicí MŠMT. Přehled čerpání uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 4.3.5 Čerpání ONIV v roce 2007

v Kč

učebnice a učební pomůcky	3 475 590,00
cestovné	173 288,00
osobní ochranné pomůcky	226 974,00
Věcná režie stavování zaměstnanců	311 191,00
DVPP	350 082,00
Pojistné	509 023,00
ostatní	277 182,00
celkem	5 323 330,00

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová- Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2007 (vlastní zpracování)

Dle rozpisu přímých výdajů na vzdělávání byl obci III Orlová stanoven orientační ukazatel pro ONIV v celkové výši 5 205 000,00 Kč. K navýšení této částky došlo přesunem v rámci orientačních ukazatelů z odvodu na pojistném v celkové výši 118 330,00 Kč

4.4 Rozpočet škol v roce 2008

Vliv na výši poskytnutých finančních prostředků pro školy a školská zařízení má především počet dětí a žáků v jednotlivých organizacích. K 1. 1. 2008 došlo ke změně počtu příspěvkových organizací, kdy došlo ke zrušení Základní školy v Zimném Dole č. 825, kdy

žáci a pracovníci školy přešli na jiná školská zařízení ve městě. Další změnou bylo sloučení Základní školy Petřvald a Základní umělecké školy Bohumila Kulínského, jejímž zřizovatelem byl do 31. 12. 2007 KÚ MSK. Škola byla v rejstříku škola zapsána pod názvem Základní škola a Základní umělecká škola Petřvald, Školní 246, příspěvková organizace. Celkem došlo k navýšení u ZŠ Petřvald o 6,354 pracovníků. Další organizační změnou bylo zřízení nové příspěvkové organizace Střediska volného času „Domu dětí a mládeže“, jejímž zřizovatelem je Město Orlová.

Obci s rozšířenou působností Orlová byl pro rok 2008 stanoven rozpočet pro školy a školská zařízení její působnosti v následujícím členění tabulky č. 4.4.1.

Tabulka č. 4.4.1 Dotace ze státního rozpočtu v roce 2008

v tis.Kč

Dotace ze státního rozpočtu		Poskytnuto k 31.12.2008	Použito k 31.12.2008	Vrátka dotace
UZ 33353	přímé náklady na vzdělávání	180 168,000	180 168,000	0
UZ 33001	EVVO pro školy	85,580	85,580	0
UZ 33005	nenárok.složka ped.zam.	1 160,000	1 160,000	0
UZ 33210	výuka cizích jazyků	53,800	53,800	0
UZ 33457	asistenti pedagoga	848,755	848,755	0
Neinvestiční dotace MŠMT celkem		182 316,405	182 316,405	0

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová- Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2008 (vlastní zpracování)

1. UZ 33353- přímé neinvestiční výdaje na vzdělávání
2. UZ 33001 – Rozvojový program EVVO pro školy
3. UZ 33005 – Zvýšení nenárokových složek platů pedagogických pracovníků regionálního školství s ohledem na kvalitu jejich práce
4. UZ 33210 – Podpora výuky méně vyučovaných cizích jazyků
5. UZ 33457 – Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním

Rozvojový program UZ 33005 „Zvýšení nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků regionálního školství s ohledem na kvalitu jejich práce“ byl účelově určen pouze pro pedagogické pracovníky škol a školských zařízení. Cílem tohoto rozvojového programu bylo umožnit ředitelům škol a školských zařízení lépe ocenit pedagogické pracovníky dosahující dlouhodobě kvalitních výsledků pedagogické práce, zejména v oblasti přípravy, nebo realizace kurikulární reformy, a to bez ohledu na počet let

pedagogické praxe. Finanční prostředky obdržely právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení ve výši 3 077,00Kč, a to na 100 % úvazek pedagogického zaměstnance. V tomto sledovaném roce byly všechny poskytnuté finanční prostředky použity.

S rozšířením počtu příspěvkových organizací došlo v obci III. Orlová k navýšení průměrného evidenčního počtu pracovníků o zaměstnance ZUŠ a DDM.

Tabulka č. 4.4.2 Přepočtené počty pracovníků v jednotlivých typech škol v roce 2008

Jednotlivé typy zařízení	Průměrný evidenční počet pracovníků				
	přepočtené počty celkem	v tom			
		ze státního rozpočtu	jiné činnosti	z ESF	z ostatních zdrojů
MŠ	75,673	74,663	0	0	1,01
ZŠ	367,665	362,731	0	0	4,934
ZUŠ	6,354	6,354	0	0	0
ŠD	20,637	20,637	0	0	0
DDM	14,43	14,13	0	0	0,3
ŠJ	72,434	68,378	3,856	0	0,2
Celkem	557,193	546,893	3,856	0	6,444

Zdroj: Čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství PI-04 za 1. - 4. čtvrtletí 2008 (vlastní zpracování)

Při sledované skutečnosti, kdy došlo ke zvýšení počtu příspěvkových organizací v obci, nárůst průměrného počtu pracovníků je pouze nepatrně, viz tabulka č. 4.4.2. Zvýšení počtu pracovníků vykazují MŠ a to o 4, 47 %, kdy došlo k navýšení kapacity MŠ K. Dvořáčka 1228. Základní školy zaznamenávají oproti předešlému roku pokles pracovníků o 6,33 %, což odpovídá poklesu počtu žáků v posledních letech. V celkovém přepočteném počtu pracovníků jsou opět zahrnuti nepedagogičtí zaměstnanci školních jídelen, kteří jsou evidováni z tzv. jiné činnosti, ve sledovaném roce činil podíl těchto pracovníků 5,32 %. Z ostatních zdrojů je započteno celkové 1,16 % přepočteného počtu pracovníků, kdy největší podíl 76,57 %, tvoří nepedagogičtí zaměstnanci základních škol.

Přehled čerpání prostředků na platy v členění dle jednotlivých zdrojů v roce 2008 shrnuje tabulka č. 4.4.3.

Tabulka č. 4.4.3 Platy zaměstnanců v jednotlivých typech škol v roce 2008

Jednotlivé typy zařízení	celkem	Platy zaměstnanců v tis.Kč				
		v tom				
		ze státního rozpočtu	jiné činnosti	z fondu odměn	z ESF	z ostatních zdrojů
MŠ	15 359,623	15 182,904	29,05	23	0	124,669
ZŠ	95 190,991	94 378,674	20	15,758	0	776,559
ZUŠ	1 815,964	1 815,964	0	0	0	0
ŠD	4 597,38	4 593,38	0	4	0	0
DDM	3 072,308	2 966,328	0	0	0	105,98
ŠJ	10 626,886	10 052,325	528,2290	16,5	0	29,832
celkem	130 663,152	128 989,575	577,279	59,258	0	1 037,04

Zdroj: Čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství PI-04 za 1. - 4. čtvrtletí 2008 (vlastní zpracování)

Platy zaměstnanců vyplacené v tomto roce zaznamenaly oproti předchozímu roku nárůst. Podstatný podíl na tomto zvýšení, především u pedagogických zaměstnanců, měl již zmíněný rozvojový program „Zvýšení nenárokových složek platů pedagogických zaměstnanců s ohledem na kvalitu jejich práce“. Z celkově vyplacených finančních prostředků byl podíl ze státního rozpočtu 98,72 %, z jiné činnosti 0,44 %, z fondu odměn 0,04 % a z ostatních zdrojů 0,80 %. Zřizovatelé školských příspěvkových organizací se v roce 2008 podíleli na financování platů nepedagogických pracovníků nově i u mateřských škol, školních jídelen a domě dětí, jelikož normativní rozpis finančních prostředků na úhradu platů těchto zaměstnanců ve sledovaném roce poklesl.

Ostatní platby za provedenou práci zahrnují především uzavřené dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, které především mateřské a základní školy uzavírají pro potřebu zabezpečení úkolů souvisejících s pořádáním škol v přírodě nebo lyžařských výcviků. V domě dětí a mládeže se jedná především o vedení zájmových kroužků, celková výše těchto prostředků představovala 44,36 %. Výplata odstupného pro pedagogické i nepedagogické pracovníky související se zrušením základní školy v Zimním Dole a zrušením pracovní pozice účetní u zaniklé ZUŠ v Petřvaldě zahrnovala 34,53 % z celkového objemu prostředků vyčleněných na OPPP. Financování těchto aktivit z ostatních zdrojů představovalo 21,11 %, viz tabulka č. 4.4.4.

Tabulka č. 4.4.4 Ostatní platby za provedenou práci

Jednotlivé typy zařízení	Ostatní platby za provedenou práci v tis.Kč						
		ze státního rozpočtu	v tom			z jiné činnosti	z ostatních zdrojů
			OON	odstupné	z ESF		
MŠ	219,387	96,38	96,38	0	0	0	123,007
ZŠ	1001,839	920,963	322,951	598,012	0	0	80,876
ZUŠ	57,804	57,804	0	57,804	0	0	0
ŠD	44,363	44,363	44,363	0	0	0	0
DDM	545,18	350	350	0	0	0	195,18
ŠJ	30,65	28,85	28,85	0	0	0	1,8
Celkem	1899,223	1498,36	842,544	655,816	0	0	400,863

Zdroj: Čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství PI-04 za 1. - 4. čtvrtletí 2008 (vlastní zpracování)

Ostatní neinvestiční výdaje byly v roce 2008 stanoveny pro žáky MŠ, ZŠ a strážníky ŠJ ve stejné výši jako pro rok 2007, pro žáky ZUŠ není ONIV stanoven. Rozčlenění jednotlivých položek pořizovaných organizacemi z prostředků ONIV předkládá tabulka č.4.4.5.

Tabulka č. 4.4.5 Čerpání ONIV v roce 2008

	v Kč
učebnice a učební pomůcky	2 088 513,00
cestovné	254 635,00
osobní ochranné pomůcky	239 413,00
Věcná režie stavování zaměstnanců	274 848,00
DVPP	327 105,00
Pojistné	527 621,00
ostatní	213 182,00
celkem	3 925 317,00

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová- Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2007 (vlastní zpracování)

Dle rozpisu přímých výdajů na vzdělávání byl obci III Orlová stanoven orientační ukazatel pro ONIV v celkové výši 3 785 000,00 Kč. K navýšení této částky došlo přesunem v rámci orientačních ukazatelů z odvodu na pojistném v celkové výši 140 317,00 Kč.

4.5 Rozpočet škol v roce 2009

V důsledku demografického vývoje dochází v roce 2009 k dalšímu nárůstu počtu dětí mateřských škol a pokračujícímu poklesu žáků v základních školách. Tyto skutečnosti souvisí

s výši finančních prostředků určených na přímé neinvestiční výdaje na vzdělávání. Základní školy jsou ve zvýšené míře dofinancovány z rozvojových programů, jejichž programů se účastní.

Obci s rozšířenou působností Orlová byl pro rok 2009 stanoven rozpočet pro školy a školská zařízení její působnosti v následujícím členění, viz tabulka č. 4.5.1.

Tabulka č. 4.5.1 Dotace ze státního rozpočtu v roce 2009

v tis. Kč

Dotace ze státního rozpočtu		Poskytnuto k 31.12.2009	Použito k 31.12.2009	Vrátka dotace
UZ 33353	přímé náklady na vzdělávání	174 213,000	174 213,000	0
UZ 33001	EVVO pro školy	21,800	21,800	0
UZ 33005	nenárok.složka ped.zam.	12 754,000	12 754,000	0
UZ 33015	Hustota a Specifika	1 506,000	1 506,000	0
UZ 33016	odměňování neped.zam.	1 946,000	1 946,000	0
UZ 33017	Školní potřeby 1. ročník ZŠ	307,000	307,000	0
UZ 33018	Inkluzivní vzdělávání	1 664,280	1 664,280	0
UZ 33457	Asistenti pedagogů	854,093	854,093	0
Neinvestiční dotace MŠMT celkem		190 011,090	190 011,090	0

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová - Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2009 (vlastní zpracování)

1. UZ 33353 - přímé neinvestiční výdaje na vzdělávání v členění na závazné a orientační ukazatele
2. UZ 33001 - Rozvojový program EVVO pro školy
3. UZ 33005 - Zvýšení nenárokových složek platů pedagogických pracovníků
4. UZ 33015 - Hustota a Specifika
 - UZ 33016 - Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků
5. UZ 33017 – Školní potřeby pro žáky 1. ročníku základního vzdělávání
6. UZ 33018 – Rozvojový program na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí se sociokulturním znevýhodněním
7. UZ 33457 – Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním

Mateřské i základní školy jsou v tomto roce dofinancovávány řadou nových rozvojových programů, pro stávající programy byl přehodnocen nárok na tyto finanční prostředky.

UZ 33005 - Rozvojový program „Zvýšení nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků regionálního školství s ohledem na kvalitu jejich

práce“. Finanční prostředky byly účelově určeny pouze pro pedagogické pracovníky škol a školských zařízení. Cílem tohoto rozvojového programu bylo umožnit ředitelům škol a školských zařízení lépe ocenit pedagogické pracovníky dosahující dlouhodobě kvalitních výsledků pedagogické práce, zejména v oblasti přípravy, nebo realizace kurikulární reformy, a to bez ohledu na počet let pedagogické praxe. Neinvestiční výdaje obdržely právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení ve výši 28 728,00 Kč, a to na 100 % úvazek pedagogického zaměstnance ZŠ, 23 728,00 Kč v MŠ a 18 728,00 Kč v ŠD, DDM a ZUŠ. Finanční prostředky byly organizacím poskytnuty ve dvou fázích.

UZ 33015 – rozvojový program „Podpora řešení dopadu meziročního snížení počtu žáků a s ním spojené nutnosti snižování počtu zaměstnanců regionálního školství zřizovaného územně samosprávnými celky („Hustota“) a podpora řešení specifických problémů regionálního školství v působnosti územních samosprávných celků („Specifika“), (dále jen Hustota a Specifika). Cílem programu bylo zvýšení rozpočtových zdrojů prostředků na platy a výdaje na související zákonné odvody krajského a obecního školství nad rámec normativního rozpisu přímých výdajů na vzdělávání na rok 2009. Pokračující pokles počtu žáků ve školním roce 2008/2009 v základních školách o cca 3,44 % se v rozpisu rozpočtu na rok 2009 úměrně promítl do snížení normativně přidělených rozpočtových zdrojů mzdových prostředků, což mělo být v roce 2009 kompenzováno odpovídajícím snížením počtu zaměstnanců. Tento program tak umožnil krajským úřadům snadněji se s tímto poklesem vyrovnat. Vzhledem k tomu, že dopad meziročního snížení počtu žáků se promítá v rozhodující míře do oblasti základního vzdělávání, byla míra podpory tohoto programu pro jednotlivé kraje diferencována v závislosti na plošném rozložení počtu žáků základních škol na území krajů. Z tohoto programu probíhalo financování funkcí: asistent pedagoga, školní speciální psycholog/pedagog. Finanční prostředky byly poskytnuty organizacím – ZŠ K. Dvořáčka 1230, ZŠ U Kapličky 959, ZŠ Mládí 726, ZŠ Školní 862 z Orlové a ZŠ a ZUŠ Školní 246 z Petřvaldu.

UZ 33016 - rozvojový program „Zvýšení nenárokových složek platů nepedagogických pracovníků regionálního školství s ohledem na kvalitu jejich práce“, vyhlásilo pro rok 2009 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podle ustanovení § 171 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, 1. a 2. etapu rozvojového programu ve vzdělávání za účelem posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků. Neinvestiční výdaje obdržely právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení ve výši 11 187,00 Kč, a to na 100 % úvazek nepedagogického zaměstnance.

UZ 33017 - Školní vybavení pro žáky 1. ročníku základního vzdělávání. Cílem programu bylo poskytnout základním školám všech zřizovatelů finanční prostředky účelově určené na nákup školního vybavení pro žáky 1. ročníku základní školy, kteří zahájili vzdělávání ve školním roce 2009/2010. Školním vybavením se zde rozuměly věci, které žák 1. ročníku potřebuje při vzdělávání v základní škole a které školní činností spotřebuje nebo opotřebuje takovou měrou, že je již není možné nebo vhodné poskytnout k využití jinému žákovi. Škola musela použít prostředky tak, aby všem žákům 1. ročníku bylo poskytnuto školní vybavení ve stejném rozsahu.

UZ 33018 - rozvojový program na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí se sociokulturním znevýhodněním. Finanční prostředky programu byly určeny pro pedagogické pracovníky a asistenty pedagoga, kteří realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním, ve formě navýšení nenárokové složky platu. Do projektu se zapojily 2 ZŠ z Orlové - ZŠ Jarní 400 a ZŠ Školní 862. Finanční prostředky byly vyplaceny pedagogickým zaměstnancům formou mimořádných odměn, a to ve výši 14 700,00 Kč na 100% úvazek.

V souvislosti se stabilním demografickým vývojem ve sledovaném období, došlo u mateřských škol opětovně k navýšení evidenčního počtu pracovníků, i když i zde se projevuje zainteresování zřizovatele, který se podílí 1,51 %. Pokračující pokles žáků základních škol sebou přináší snížení počtu pracovníků. Především se jedná o pedagogické zaměstnance, kdy v rámci optimalizace a dodržení naplněnosti tříd, ředitelé přistupují ke změně organizace, která se projevuje sloučením tříd. Nejvyšší podíl pracovníků z jiných zdrojů vykazuje Dům dětí a mládeže, kde se zřizovatel podílí 29,56 %.(Tabulka č. 4.5.2)

Tabulka č. 4.5.2 Přepočtené počty pracovníků v jednotlivých typech škol v roce 2009

Jednotlivé typy zařízení	Průměrný evidenční počet pracovníků				
	přepočtené počty celkem	v tom			
		ze státního rozpočtu	jiné činnosti	z ESF	z ostatních zdrojů
MŠ	77,388	76,221	0	0	1,167
ZŠ	351,25	346,416	0	0	4,834
ZUŠ	6,337	6,337	0	0	0
ŠD	20,45	20,45	0	0	0
DDM	20,645	14,543	0	0	6,102
ŠJ	72,067	68,316	3,534	0	0,217
Celkem	548,137	532,283	3,534	0	12,32

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová- Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2009 (vlastní zpracování)

Výše platů všech pracovníků byly v roce 2009 pozitivně ovlivněny účastí organizací ve vyhlášených rozvojových programech a rovněž změnou v odměňování nepedagogických pracovníků. S účinností od 1. 4. 2009 je tarifní plat nepedagogickým zaměstnancům stanoven podle stávající přílohy č. 2 k nařízení vlády č. 564/2006 Sb., což je tabulka platových tarifů podle které byli v tomto období odměňováni mj. zaměstnanci škol a školských zařízení, kteří jsou podle zvláštního zákona pedagogickými pracovníky. Tímto opatřením došlo od dubna 2009 ke zvýšení tarifních platů nepedagogických zaměstnanců škol a školských zařízení odměňujících formou platu podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, v průměru o cca 16% (v průměru o cca 1 700 Kč/měsíc na 1 zaměstnance, tj. cca o 15 500,- na 1 zaměstnance v roce 2009).

Z celkového objemu vyplacených prostředků na platy tvořily prostředky ze státního rozpočtu 97,99 %, z jiné činnosti 0,43 %, z fondu odměn 0,03 % a ze zdrojů zřizovatele 1,55 %. Stabilně nejvyšší podíl financování z jiné činnosti vykazují školní jídelny, v roce 2009 činil jejich podíl 4,62 % na celkových finančních prostředcích vyplacených na platy zaměstnanců ŠJ. Celkové výše vyplacených prostředků na platy v členění na jednotlivá školská zařízení v roce 2009 ukazuje tabulka č. 4.5.3.

Tabulka č. 4.5.3 Platy zaměstnanců v jednotlivých typech škol v roce 2009

Jednotlivé typy zařízení	celkem	Platy zaměstnanců v tis. Kč				
		v tom				
		ze státního rozpočtu	jiné činnosti	z fondu odměn	z ESF	z ostatních zdrojů
MŠ	16 960,113	16 773,356	18,45	10,461	0	157,846
ZŠ	98 396,861	97 538,186	25	19,705	0	813,97
ZUŠ	1 895,964	1 895,964	0	0	0	0
ŠD	5 075,752	5 075,752	0	0	0	0
DDM	4 483,298	3 336,059	0	0	0	1 147,239
ŠJ	11 802,824	11 216,543	545,725	6,276	0	34,28
celkem	138 614,812	135 835,86	589,175	36,442	0	2 153,335

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová - Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2009 (vlastní zpracování)

Ostatní platby za provedenou práci vykazují v roce 2009 pokles o 395 565,00 Kč oproti roku 2008. Nejvyšší snížení je zaznamenáno u základních škol ve výplatě na odstupném, kdy došlo k rozvázání pracovního poměru u jednoho nepedagogického

zaměstnance. Stablní výdaje zaznamenáváme u prostředků zřizovatele, který se na celkovém objemu podílel 42,40 %. Podrobné členění těchto výdajů v tabulce 4.5.4.

Tabulka č. 4.5.4 Ostatní platby za provedenou práci

Jednotlivé typy zařízení	Ostatní platby za provedenou práci v tis. Kč						
	celkem	v tom					
		ze státního rozpočtu	v tom			z jiné činnosti	z ostatních zdrojů
			OON	odstupné	z ESF		
MŠ	207,275	85,45	85,45	0	0	0	121,825
ZŠ	548,644	388,926	333,036	55,89	68,08	0	159,718
ZUŠ	0	0	0	0	0	0	0
ŠD	32,304	32,304	32,304	0	0	0	0
DDM	679,975	330	330	0	0	0	349,975
ŠJ	35,46	29,4	29,4	0	0	0	6,06
celkem	1 503,658	866,08	810,19	55,89	68,08	0	637,578

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová- Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2009 – vlastní zpracování

Ostatní neinvestiční výdaje byly v roce 2009 stanoveny ve výši 705,00 na jednoho žáka ZŠ a 260,00Kč na dítě MŠ s celodenní docházkou a 130,00Kč s omezenou délkou docházky. Velkým finančním přínosem pro školy a školská zařízení do oblasti ostatních neinvestičních výdajů bylo přijetí zákona č. 221/2009 Sb., kterým se změnil zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů. Tímto zákonem byla zavedena možnost uplatnění slevy na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti Slevu na pojistném bylo možné uplatňovat na celý objem vyplacených platů, pokud splňovaly podmínky dané zákonem. Jednalo se o platy vyplacené jak z účelového znaku 33 353 – přímých nákladů na vzdělávání, tak i z účelových znaků jednotlivých rozvojových programů. Celkem bylo za obec III. Orlová ušetřeno 1 803 767,00 Kč. Zvýšený objem finančních prostředků využily školy a školská zařízení především k nákupu nových učebnic, jejichž potřeba se zavedením nových vzdělávacích programů vzrostla. Zároveň byly tyto prostředky využity k vybavení svých odborných učeben novými učebními pomůckami a k obnově svých počítačových učeben, jejichž vybavení pochází převážně z roku 2002, kdy byly tyto učebny zřizovány z prostředků MŠMT v rámci projektu“Počítače do škol“. Ve sledovaném roce byla rovněž z prostředků ONIV hrazena výuka plavání žáků II. a III. tříd, kterou v předchozích letech hradili zřizovatelé. Na vzdělávání pedagogických pracovníků bylo z celkového objemu

finančních prostředků vyčleněno více finančních prostředků než v předchozích letech. Čerpání prostředků ONIV v členění na jednotlivé položky uvedeno v tabulce č. 4.5.5.

Tabulka 4.5.5 Čerpání ONIV v roce 2009

	v Kč
Učebnice a učební pomůcky	3 781 213,00
Cestovné	273 119,00
Osobní ochranné pomůcky	281 944,00
Věcná reжіe stavování zaměstnanců	286 933,00
DVPP	407 997,00
Pojistné	545 435,00
Plavání	308 911,00
ostatní	431 436,00
celkem	6 316 988,00

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová - Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2009 (vlastní zpracování)

V roce 2009 byla poprvé vyčleněna částka na ONIV náhrady, která byla určena na náhradu mzdy po dobu prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti. Přidělené finanční prostředky na úhradu těchto náhrad byly ve výši 546 000,00 Kč., skutečná potřeba činila 239 034,00 Kč. Vzniklý rozdíl byl převeden do ONIV a byl plně vyčerpan.

4.6 Rozpočet škol v roce 2010

V souladu s vyhláškou č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů a se Směrnicí MŠMT čj. 28 768/2005-45, v platném znění, byla obci III. Orlová stanovena na rok 2010 dotace ze státního rozpočtu v níže uvedeném členění tabulky č. 4.6.1.

Tabulka č. 4.6.1 Dotace ze státního rozpočtu v roce 2010

		v tis. Kč		
Dotace ze státního rozpočtu		Poskytnuto k 31.12.2010	Použito k 31.12.2010	Vrátka dotace
UZ 33353	přímé náklady na vzdělávání	173 805,000	173 805,000	0
UZ 33015	Hustota a Specifika	2 323,000	2 323,000	0
UZ 33017	Školní potřeby 1. ročník ZŠ	294,000	307,000	0
UZ 33018	Inkluzivní vzdělávání	698,000	1 664,280	0
UZ 33025	Vybavení škol pomůckami	37,000	36,717	0,283
UZ 33457	Asistenti pedagogů	830,561	854,093	0
Neinvestiční dotace MŠMT celkem		177 987,561	177 987,278	0,283

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová - Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2010 (vlastní zpracování)

Pro rok 2010 byl vyhlášen nový rozvojový program UZ 33025 „Vybavení škol pomůckami kompenzačního a rehabilitačního charakteru“, kterého se účastnila ZŠ Jarní 400. Celkově byly na úhradu platů vyčleněny, vedle přímých nákladů na vzdělávání UZ 33353, dva rozvojové programy „Hustota a Specifika“ a UZ 33457 „Asistenti pedagogů pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním, které představovaly pouze 1,77 % z celkové dotace ze státního rozpočtu.

U počtu zaměstnanců se i v tomto roce projevuje pozvolný růst u zaměstnanců MŠ oproti roku 2008 o 2,065 a u ZŠ jde o pokles o 2,606 průměrného evidenčního počtu pracovníků celkem. Zároveň u základních škol představuje 1,79% pracovníků ze zdrojů ESF. Podíl pracovníků z ostatních zdrojů opět mírně vzrostl a představuje 2,41%.

Tabulka č. 4.6.2 Přepočtené počty pracovníků v jednotlivých typech škol v roce 2010

Jednotlivé typy zařízení	Průměrný evidenční počet pracovníků				
	přepočtené počty celkem	v tom			
		ze státního rozpočtu	jiné činnosti	z ESF	z ostatních zdrojů
MŠ	79,453	78,253	0	0	1,2
ZŠ	348,644	337,173	0	6,238	5,233
ZUŠ	6,236	6,236	0	0	0
ŠD	20,373	20,363	0	0	0,01
DDM	21,429	14,808	0	0	6,621
ŠJ	69,894	67,071	2,723	0	0,1
Celkem	546,029	523,904	2,723	6,238	13,164

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová - Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2010 (vlastní zpracování)

V roce 2010 se ZŠ Mládí 726, a ZŠ K. Dvořáčka 1230 přihlásily do výzvy EU „Peníze školám“, která je financována z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK), oblast podpory 1.4. s názvem „Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách“, kdy školy získaly v rámci svých schválených projektů dotaci na zkvalitnění výuky matematiky, přírodních věd, cizích jazyků nebo čtenářské gramotnosti. Prostředky z ESF představují 0,48% celkových výdajů ZŠ, financování z fondu odměn 0,35% a podíl z jiných zdrojů 1,17%. Pro sledovaný rok ŠJ hradily ze své doplňkové činnosti 3,76% nákladů na platy. Nejvyšší podíl z jiných zdrojů představuje financování platů zaměstnanců Domu dětí a mládeže, jejímž zřizovatelem je město Orlová a to 24,72%, viz tabulka č. 4.6.3.

Zastoupení fondů ESF se projevuje rovněž u ostatních plateb za provedenou práci a to celkově 28,45%, ostatní osobní výdaje 51,02%, výplata odstupného 3,43%, financování OPPP z jiných zdrojů 17,08% a podíl z jiné činnosti 0,02% u školních jídelen. Přehled čerpání jednotlivými zařízeními zobrazuje tabulka č. 4.6.4.

Tabulka č. 4.6.3 Platby zaměstnanců v jednotlivých typech škol v roce 2010

Jednotlivé typy zařízení	celkem	Platby zaměstnanců v tis. Kč				
		v tom				
		ze státního rozpočtu	jiné činnosti	z fondu odměn	z ESF	z ostatních zdrojů
MŠ	16 982,023	16 771,769	0	36	0	174,254
ZŠ	91 826,189	89 965,984	15	325,297	444,476	1075,429
ZUŠ	1 864,634	1 864,634	0	0	0	0
ŠD	4 855,581	4 836,991	0	12	0	6,59
DDM	4 756,971	3 581	0	0	0	1175,971
ŠJ	11 530,974	1 1062,892	433,176	0	0	14,706
Celkem	131 815,982	128 083,27	448,176	393,497	444,476	2 446,95

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová - Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2010 (vlastní zpracování)

Tabulka č. 4.6.4 Ostatní platby za provedenou práci

Jednotlivé typy zařízení	Ostatní platby za provedenou práci v tis. Kč						
	celkem	v tom					
		ze státního rozpočtu	v tom		z ESF	jiné činnosti	z ostatních zdrojů
			ostatní osobní výdaje	odstupné			
MŠ	172,565	90,3	90,3	0	0	0	82,265
ZŠ	2 406,334	1 327,625	1 250,212	77,416	1007,88	0	70,826
ZUŠ	0	0	0	0	0	0	0
ŠD	92,6	73,1	73,1	0	19,5	0	0
DDM	887,962	430	383,41	46,59	0	0	457,962
ŠJ	51,91	45,355	45,355	0	0	0,56	5,995
Celkem	3 611,368	1 966,38	1 842,377	124,003	1 027,38	0,56	617,048

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová - Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2010 (vlastní zpracování)

V čerpání ostatních neinvestičních výdajů se projevilo opětovné snížení normativů na ONIV pro jednotlivé věkové kategorie. U dětí MŠ byl stanoven normativ u zkrácené docházky 115,00 Kč, MŠ celodenní 230,00 Kč, žák ZŠ od 570,00 Kč, žák ŠD 22,00 Kč a stravovaný v ŠJ na 35,00 Kč.²⁹

Tabulka 4.6.5 Čerpání ONIV v roce 2010

	v Kč
učebnice a učební pomůcky	1 214 129,00
cestovné	435 456,00
osobní ochranné pomůcky	193 896,00
Věcná režie stavování zaměstnanců	65 920,00
DVPP	230 838,00
Pojistné	137 886,00
Plavání	513 210
ostatní	101 427,00
ONIV - náhrady	220 922,00
celkem	3 113 684,00

Zdroj: Interní materiály MěÚ Orlová - Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2010 (vlastní zpracování)

²⁹ KÚ MSK. [online]. Krajská metodika rozpisu přímých výdajů právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení zřizovaných obcemi a krajem na rok 2010 [cit. 2011-03-27]. Dostupná na http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zip/sk_174_p01.pdf

5. ZHODNOCENÍ ANALÝZY, NÁVRHY A DOPORUČENÍ

Tématem mé diplomové práce bylo přiblížení systému financování školských příspěvkových organizací obcí. V celém spektru finančních prostředků, se kterými školy a školská zařízení hospodaří, byla provedena analýza financování příspěvkových organizací ze státního rozpočtu, tedy účelově vázaných, neinvestičních prostředků, určených k financování přímých výdajů na vzdělávání. Tyto finanční prostředky jsou formou přímých výdajů na vzdělávání, přidělovány jednotlivým krajům na základě tzv. normativů. Krajský úřad každoročně stanoví školským organizacím závazné ukazatele, které jsou pro všechny školy a školská zařízení nepřekročitelné.

Finanční prostředky ze státního rozpočtu zahrnují v prvé řadě přímé náklady na vzdělávání poskytované z kapitoly MŠMT UZ 33353. Ze státního rozpočtu školy a školská zařízení v průběhu sledovaných let čerpaly další finanční prostředky z vyhlášených rozvojových programů, které pozitivně ovlivnily výši prostředků určených na platy. Přehled jednotlivých dotací s přidělenou dotací v členění sledovaného období znázorněno v tabulce č. 5.1.

Tabulka 5.1. Celkové dotace ze státního rozpočtu v letech 2007 - 2010

Dotace ze státního rozpočtu		2007	2008	2009	2010
UZ 33353	přímé náklady na vzdělávání	175 990,00	180 168,000	174 213,000	173 805,000
UZ 33001	EVVO pro školy	140,100	85,850	21,800	0,000
UZ 33005	nenárok.složka ped.zam.	0,000	1 160,000	12 754,000	0,000
UZ 33015	Hustota a Specifika	0,000	0,000	1 506,000	2 323,000
UZ 33016	odměňování neped.zam.	0,000	0,000	3 053,000	0,000
UZ 33017	Školní potřeby 1. ročník ZŠ	0,000	0,000	307,000	294,000
UZ 33018	Inkluzivní vzdělávání	0,000	0,000	1 664,280	698,000
UZ 33025	Kompenzační pomůcky	0,000	0,000	0,000,	37,000
UZ 33210	Podpora výuky jazyků	92,000	53,800	0,000	0,000
UZ 33245	Státní informační politika	154,890	0,000	0,000	0,000
UZ 33457	Asistenti pedagogů	1 027,956	848,755	854,093	830,561
NEINVESTIČNÍ DOTACE CELKEM		177 404,946	182 316,405	190 011,090	177 987,561
v tom prostředky na platy z 33353		124 692,000	128 922,000	125 025,000	125 717,000

Zdroj: vlastní zpracování

Vyhlášené rozvojové programy dávají základním školám možnost zapojit se do těchto programů a tím vylepšit svou finanční situaci, ať už ze stránky navýšení platů, nebo poskytnutí prostředků na nákup učebních pomůcek. Je ovšem patrné, že pokud se nejedná

o programy určené celoplošně pro všechna školská zařízení k navýšení nárokových nebo nenárokových složek platu, jsou tyto finanční prostředky na platy určeny pouze pro pedagogické zaměstnance. Podle údajů z provedené analýzy vyplývá, že rok od roku se zvyšuje podíl zřizovatelů školských zařízení na financování, především platů nepedagogických pracovníků, kteří zajišťují ve školských zařízeních především obslužné práce. Každoročně se snižující počty žáků snižují rovněž limit počtu zaměstnanců, ten se nejvíce dotýká provozních zaměstnanců a školy jsou nuceny každoročně tento limit pracovníků snižovat a v současné době je tento stav již na hranici únosnosti. Zřizovatelé mateřských a základních škol, jejichž hlavním posláním je zajistit svým příspěvkovým organizacím především pokrytí provozních nákladů, se mnohdy ocitají v nelehkém postavení ve chvíli, kdy stát, na základě snižujících se normativů, neposkytne finanční příspěvek na pokrytí všech mzdových prostředků. Chybějící finance je pak nucen poskytovat zřizovatel, čímž může být ohrožena životaschopnost některých „menších“ škol. Stejná situace se opakuje i u školních jídelen, které nepatrnou část svých nákladů na platy, pokryjí ze své doplňkové činnosti, ovšem i zde zřizovatelé dofinancovávají část mzdových prostředků. Obdobně se tento stav projevuje i u ostatních osobních výdajů, kde největší podíl zřizovatele, ve sledované obci s rozšířenou působností Orlová, je u Domu dětí a mládeže. Na základě provedené analýzy jsem došla k závěru, že v průběhu let, kdy se vlivem demografického vývoje snižuje počet žáků ZŠ, výše prostředků na platy pro zaměstnance škol a školských zařízení určených na základě normativů, tedy vyplacené z přímých výdajů na vzdělávání UZ 33353, zaznamenává v letech 2005 - 2009 nárůst, ovšem v roce 2010 došlo u pedagogických i nepedagogických zaměstnanců ke snížení nárokových i nenárokových složek platu u MŠ, ZŠ, ŠD i ŠJ. U Domu dětí a mládeže a ZUŠ je situace opačná, neboť zde vzrostly ve sledovaném období počty přihlášených žáků, což se projevuje na zvýšení výkonů a tím i navýšení normativů. Podrobný přehled vývoje průměrného platu, nárokových a nenárokových složek platu pracovníků z přímých výdajů na vzdělávání UZ 33353, uvádím v Příloze č. 9.

Stanovené limity pracovníků škol a školských zařízení v působnosti pro obce III. Orlová, jsou každoročně předmětem rozpisu závazných ukazatelů. V letech 2007 a 2010 došlo k překročení stanoveného limitu pracovníků, jelikož ve stanoveném limitu KÚ nebyli započítáni asistenti pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním, jinak byly limity zaměstnanců ze strany ředitelů škol dodrženy, rezerva vznikla u organizací s vysokou naplněností tříd. Níže uvedená tabulka 5.2 přináší rovněž celkový přehled průměrného evidenčního počtu pracovníků v jednotlivých typech zařízení v celkovém přepočteném stavu. Rozdíl mezi tímto stavem a schváleným limitem UZ 33353, zjištěný ze statistických výkazů

PI-04, představují zaměstnanci, jejichž platy jsou následně hrazeny z jiných zdrojů a zde je patrný meziroční nárůst. Musíme ovšem počítat s tím, že část těchto pracovníků je v rámci zapojení školského zařízení do určitého rozvojového programu, další část je hrazena z vlastní doplňkové činnosti a v neposlední řadě školy využívají v posledních třech letech i svůj fond odměn, přesto rozdíly mezi stanoveným rozpočtem a skutečností jsou především v posledních dvou letech dosti vysoké a tento rozdíl se opět přenáší na zřizovatele.

Tabulka 5.2 Srovnání limitu pracovníků v letech 2007 - 2010

	2007	2008	2009	2010
Limit stanovený KÚ	544,810	548,340	531,540	519,400
MŠ	71,294	74,663	76,221	78,253
ZŠ	386,35	362,731	346,416	337,173
ZUŠ	-	6,354	6,337	6,236
ŠD	19,329	20,637	20,450	20,363
DDM	-	14,13	14,543	14,808
ŠJ	68,985	68,378	68,316	67,071
Výkaz PI-04	545,958	546,893	532,283	523,904
Rozdíl (stanovený limit a PI-04)	1,148	-1,447	0,743	4,504
Přepočtený počet celkem	555,508	557,193	548,137	546,029
Rozdíl (stanovený limit a skutečnost)	10,698	8,853	16,597	26,629

Zdroj: vlastní zpracování

Orientačním ukazatelem, který jsem v rámci této diplomové práce analyzovala, jsou ostatní neinvestiční výdaje, které jsou určeny především na nákup učebních pomůcek, učebnic, DVPP, úhrady za výuku plavání atd. V průběhu sledovaných let dochází k poklesu stanovených normativů na ONIV na jednotku výkonu, ve všech sledovaných kategoriích. I když jsou v posledních dvou letech vyhlašovány celoplošně rozvojové programy na nákup učebních pomůcek pro žáky 1. ročníků ZŠ a od roku 2010 existuje možnost základních škol zapojit se do výzvy EU „Peníze školám“, která je financována z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK), oblast podpory 1.4. s názvem „Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách“, celkovou situaci v této oblasti financování tyto skutečnosti neřeší. Celkový objem finančních prostředků byl jednorázově v průběhu roku 2009 navýšen z důvodu možnosti uplatnění slevy na pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, což pro obec s rozšířenou působností představovalo částku 1 803 767,00 Kč a tyto finanční prostředky školy mohly vyčerpat tyto prostředky na dovybavení škol, jednalo se o jednorázové řešení. V ostatních letech

sledovaného období činily přesuny finančních prostředků, v rámci orientačních ukazatelů, částky uvedené v přehledu tabulky č. 5.3.

Tabulka 5.3 Poskytnuté a převedené finanční prostředky na přímé náklady na vzdělávání v členění stanoveném MŠMT ve sledovaných letech 2007 – 2010 (v Kč)

2007	Poskytnuté	Použité	Převedené
NIV celkem	175 990 000	175 990 000	
a) Závazné ukazatele: MP celkem v tom:	124 692 000	124 692 000	
1. Platy	124 083 000	124 083 000	
2. OPPP	609 000	609 000	
b) Orientační ukazatele: Odvody na pojistné	43 613 000	43 493 011	-119 989
Odvody na FKSP	2 480 000	2 481 659	1 659
ONIV	5 205 000	5 323 330	118 330
2008	Poskytnuté	Použité	Převedené
NIV celkem	180 168 000	180 168 000	
a) Závazné ukazatele: MP celkem v tom:	128 922 000	128 922 000	
1. Platy	127 435 000	127 435 000	
2. OPPP	1 487 000	1 487 000	
b) Orientační ukazatele: Odvody na pojistné	44 915 000	44 771 983	-143 017
Odvody na FKSP	2 546 000	2 548 700	2 700
ONIV	3 785 000	3 925 317	140 317
2009	Poskytnuté	Použité	Převedené
NIV celkem	174 213 000	174 213 000	
a) Závazné ukazatele: MP celkem v tom:	125 025 000	125 025 000	
1. Platy	124 227 000	124 227 000	
2. OPPP	798 000	798 000	
b) Orientační ukazatele: Odvody na pojistné	42 488 000	40 389 472	-2 101 528
Odvody na FKSP	2 478 000	2 484 540	6 540
ONIV	4 222 000	6 316 988	2 094 988
2010	Poskytnuté	Použité	Převedené
NIV celkem	173 805 000	173 805 000	
a) Závazné ukazatele: MP celkem v tom:	125 717 000	125 717 000	
1. Platy	124 778 000	124 778 000	
2. OPPP	939 000	939 000	
b) Orientační ukazatele: Odvody na pojistné	42 719 000	42 475 373	-243 627
Odvody na FKSP	2 495 000	2 498 943	3 943
ONIV	2 874 000	3 113 684	239 684

Zdroj: Interní materiály Městského úřadu Orlová - Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu letch 2007 – 2010, (vlastní zpracování)

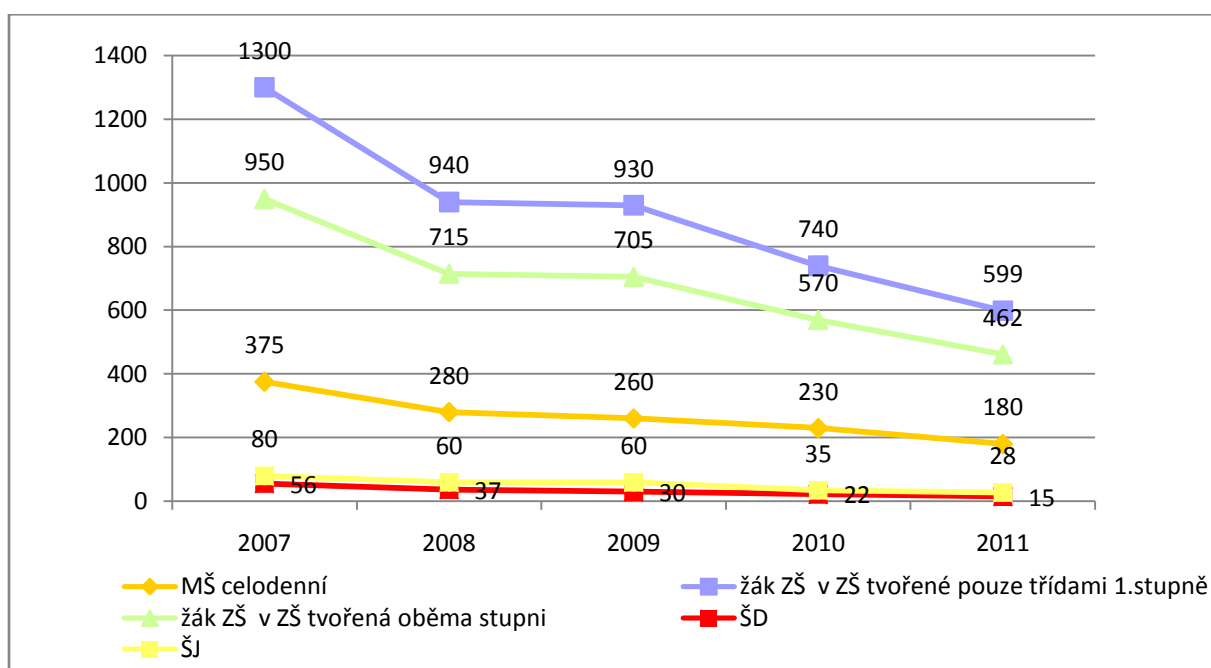
Dle celkového přehledu přesunu finančních prostředků v rámci orientačních ukazatelů se ukazuje, že tato částka představuje v roce 2007 v přepočtu 2,22 % celkových prostředků vyčleněných na ONIV, v roce 2008 3,57 % a v roce 2010 7,7 %. Přesun v roce 2009 byl celkem ze všech sledovaných let nejvyšší, neboť organizace uplatnily slevu na pojistném a navrácenou částku, která v celkové výši představovala 28,55 %, převedly do ONIV.

Z přehledu tabulky č. 5. 3. je patrné, že výše vyčleněných prostředků na ONIV má klesající tendenci a dá se předpokládat, že pokud bude trend snižování normativů na jednotku výkonu pokračovat i v následujících letech, školská zařízení nebudou mít možnost pořizovat základní učebnice, učební pomůcky, hradit výdaje za vzdělávání pedagogických pracovníků. Rovněž splnění povinnosti zaměstnavatele, zajistit svým zaměstnancům ochranné pracovní pomůcky, bude těžko splnitelná, pokud v rozpočtu budou tyto finanční prostředky chybět. Řešením se opět ukazuje, že časem by tato povinnost přešla opět na zřizovatele školských zařízení.

Pro převod prostředků na FKSP je v roce 2009 a 2010 zjištěn nesoulad mezi výši převedených finančních prostředků a skutečným nárokem na tento převod. Dle § 33 zákona 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, je fond kulturních a sociálních potřeb tvořen z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů. Nižší základní přiděl do fondu než stanovená 2 % je porušením vyhlášky MF č.114/2002 Sb. o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů, nejedná se však o porušení rozpočtové kázně s následným stanovením sankčního odvodu. Dle stanoviska České školní inspekce však odvod ve výši 2 % z náhrad platů na FKSP je porušením rozpočtové kázně, s následnými sankcemi. Na základě tohoto dvojího výkladu ředitelé školských zařízení v působnosti obce Orlová volili menší zlo a odvod finančních prostředků za náhrady platu neprovedli.

Celkový vývoj ve stanovených normativech v rozpětí let 2005 – 2011 pro děti MŠ, žáky ZŠ a děti a žáky stravované v ŠJ ukazuje graf č. 5.1. Pro žáky ZUŠ a děti navštěvující DDM není ONIV na žáka z normativů určen, veškeré náklady hrazené z ostatních neinvestičních výdajů si musí tato zařízení hradit ze svých výnosů, které tvoří v ZUŠ úplata za vzdělávání a v DDM úplata za účast v zájmovém kroužku.

Graf 5.1 Vývoj stanovených normativů v průběhu let 2007 - 2011

Zdroj: vlastní zpracování

Doporučením pro školy a školská zařízení v obci s rozšířenou působností Orlová, v oblasti financování je širší zapojení školy do rozvojových programů financovaných ze státního rozpočtu nebo Strukturálních fondů Evropské unie. I když jsou možnosti pro mateřské školy v této oblasti dosti omezené, existuje možnost zapojení se do Regionálního operačního programu – NUTS II. Moravskoslezsko, který obsahuje 5 prioritních os rozdělujících operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpory, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny. Mateřské školy mají možnost zapojit se do projektů v rámci prioritních os Podpora prosperity regionu a Rozvoj venkova.³⁰ Finanční prostředky těchto projektů lze využít především k modernizaci stávajícího vybavení mateřských škol.

Pro základní školy existuje daleko více možností, vedle zmíněného Regionálního operačního programu NUTS II – Moravskoslezsko, již zmíněný projekt EU „Peníze školám“, zaměřený především na základní školy, kde byly vytýčeny oblasti, na které mohou být jednotlivé projekty škol zaměřeny. Jedná se o čtenářskou a informační gramotnost, cizí jazyky, využívání ICT, matematiku, přírodní vědy, finanční gramotnost a inkluzivní vzdělávání.

³⁰Fondy evropské unie[online] ROP-NUTS-II-Moravskoslezsko. [cit. 2011-03-27]. Dostupné na <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/3fcee7b-5ca8-459a-afa3-a035841a7b70/> Moravskoslezsko

Existuje rovněž celá řada rozvojových programů vyhlašovaných MŠMT se zaměřením na zlepšení výuky nebo na další vzdělávání pedagogických pracovníků. V rámci vyhlašovaných projektů na modernizaci stávajícího vybavení bývá požadována finanční spoluúčast žadatele, v tomto případě má škola možnost požádat zřizovatele o svolení s použitím peněžních prostředků svého rezervního a investičního fondu k realizaci takového programu.

Dalším doporučením, které by mohlo přispět ke zvýšení objemu disponibilních zdrojů pro zajištění činnosti školských organizací, je rozšíření vlastní doplňkové činnosti, která může zahrnovat rozšíření pronájmů tělocvičen, odborných počítačových učeben a dalších prostor škol a školských zařízení pro poskytování aktivit širší veřejnosti. Další možnosti jsou dary od fyzických a právnických osob.

6. ZÁVĚR

Diplomová práce je zaměřena na financování školských příspěvkových organizací obcí. V tomto konkrétním případě se jednalo o školy a školská zařízení, jejichž zřizovatelem je obec, které spadají do působnosti obce s rozšířenou působností Orlová. Finanční prostředky, které má každá škola k dispozici k zabezpečení svého provozu, se skládají z finančních prostředků státního rozpočtu, dotací z fondů Evropské unie, příspěvku zřizovatele na provoz a prostředků z vlastní doplňkové činnosti. Práce je zaměřena na jednu část těchto financí a to na finanční prostředky ze státního rozpočtu určené k financování neinvestičních výdajů na vzdělávání škol a školských zařízení.

Teoretická část byla zaměřena na charakteristiku regionálního školství a jeho postavení ve veřejném sektoru. Důležitými mezníky ve vývoji školského systému bylo po roce 1989 období transformace a následný proces reformy veřejné správy, který probíhal v několika fázích. Resort školství musel projít rozsáhlými změnami v relativně krátkém čase, výsledkem čehož bylo množství nedostatků jak v systému managementu, tak v samotném financování. Po roce 2000 tak bylo přistoupeno k dalším velmi zásadním legislativním změnám. V rámci reformy veřejné správy byl úsek školství největším, který byl decentralizován na úroveň nově vzniklých krajů a obcí. Za největší změny v oblasti školství jsou považovány změna právní subjektivity a způsobu financování škol, předškolních a školských zařízení a rozsáhlé změny kompetencí ve výkonu státní správy a samosprávy. Důležitým mezníkem v oblasti řízení školství bylo schválení nového školského zákona – zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, který po dlouhé době nahradil a sjednotil roztržitou a nedostatečnou právní úpravu v oblasti školství v komplexní právní normu.

Hlavní část práce je věnována již samotné analýze neinvestičních finančních prostředků ze státního rozpočtu v období let 2007 – 2010. Předmětem srovnání byly počty dětí a žáků ve školách, vývoji počtu zaměstnanců, objemu dotací poskytnutých zmíněným školám a školským zařízením ze státního rozpočtu, výši mzdových prostředků vyčleněných na platy a OPPP a výši prostředků k úhradě ostatních neinvestičních výdajů. Z provedené analýzy je patrné, že počet žáků ovlivňuje počet zaměstnanců ve školách a tím pádem i výši finančních prostředků, které školy obdrží ze státního rozpočtu. Důsledek demografického vývoje naznačuje, že i když v posledních letech nepatrně roste počet dětí navštěvující mateřské školy, opačná situace je v oblasti základního školství, kdy ve sledovaném období počet dětí klesá. Ředitelé školy věnují problematice zaměstnanosti velkou pozornost, neboť

limit počtu pracovníků je jedním ze závazných ukazatelů rozpisu prostředků určených na přímé náklady na vzdělávání a v posledních letech provedli několik restriktivních opatření v této oblasti. Do roku 2010 byl limit zaměstnanců stanoven za pedagogické i nepedagogické zaměstnance dohromady, avšak od roku 2011 dochází k rozčlenění těchto kategorií zaměstnanců a školy se mohou dostat do situací, kdy počet nepedagogických pracovníků bude již na hranici únosnosti, již v současné době je potřeba úvazků pro zajištění provozu škol na dolní hranici minima. Z provedené analýzy vyplývá, že roste podíl zřizovatelů škol a školských zařízení na financování platů nepedagogických pracovníků, kteří v organizacích zajišťují obslužné práce. Vývoj úrovně platů zaměstnanců školství stoupá pouze nepatrně a to pouze do roku 2009. Pokles průměrných platů zaměstnanců je zaznamenán v roce 2010 u všech zařízení s výjimkou DDM a ZUŠ. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy sice řeší navýšení platů vyhlášenými dotačními tituly, kdy ředitelé škol mají možnost navýšit nadtarifní složky platu. Jedná se však o krátkodobé opatření v daném roce a situaci ve výši platů tyto programy neřeší. V roce 2011 došlo sice k navýšení platů pedagogických pracovníků na základě novely nařízení vlády č.564/2006 Sb. avšak tato úprava se netýká provozních zaměstnanců, kdy v rámci úsporných opatření, bylo na platy těchto pracovníků vyčleněno o 9,5 % méně než v roce 2010. Další oblastí, které se analýza týkala, bylo poskytování finančních prostředků na ostatní neinvestiční výdaje. Tato oblast prošla ve sledovaném období rovněž velice úspornými opatřeními, výše normativů vyčleněných na jednotku výkonu rok od roku klesá. Tyto finanční prostředky slouží k úhradě výdajů na nákup osobních ochranných pomůcek, cestovné, další vzdělávání pedagogických pracovníků, nákup služeb, ze kterého je hrazena výuka plavání žáků, výdaje za učebnice a učební pomůcky apod.

Cílem uvedené práce bylo analyzovat stávající systém financování mateřských a základních škol v obci s rozšířenou působností Orlová a navrhnout doporučení pro další vývoj. Pro naplnění cíle a lepší náhled na danou problematiku jsem zvolila analýzu financování mateřských a základních škol ze státního rozpočtu v letech 2007 – 2010 v obci s rozšířenou působností Orlová. Řešení bylo založeno na hypotéze, že současný stav financování neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu předškolního a základního školství je vyhovující. Na základě provedené analýzy musím ovšem konstatovat, že hypotéza byla potvrzena pouze částečně. Základní materiální a finanční podmínky jsou jedny z nejdůležitějších faktorů ovlivňujících kvalitu vzdělávání. V současné době je rozhodujícím prvkem pro stanovení výše dotace jednotlivým školám a školským zařízením počet jednotek výkonu, tj. počet dětí a žáků. Tento systém tak vyvíjí ekonomický tlak na přizpůsobování sítě

škol disponibilním zdrojům státního rozpočtu ze strany zřizovatelů škol. Zřizovatelé mateřských a základních škol v obci s rozšířenou působností Orlová, jejichž hlavním úkolem je především zajišťovat svým školským zařízením pokrytí provozních nákladů, se často ocitají v nelehkém postavení ve chvíli, kdy stát neposkytne finanční příspěvek na pokrytí všech mzdových prostředků. Ve sledovaném období museli zřizovatelé škol v působnosti obce Orlová, z důvodu zajištění obslužných prací ve svých školských zařízeních dokrýt tyto chybějící finanční prostředky ze svých rozpočtů.

Doporučením pro školská zařízení bylo širší využívání rozvojových programů, dotací z fondů Evropské unie a rovněž rozšíření vlastní doplňkové činnosti. Pokud ovšem stát nezajistí dostatečné finanční pokrytí základních neinvestičních výdajů, potřebných pro chod školských zařízení přehodnocením hodnot stanovených normativů pro jednotlivé věkové kategorie, budou obce nuceny přistoupit k regulaci své školské sítě, a to by určitě nebylo k prospěchu kvality a úrovně regionálního školství.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

HALÁSEK, D.; LENERT, D. *Ekonomika veřejného sektoru*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2009. 230 s. ISBN 978-80-248-1854-2.

KALOUS, J.; VESELÝ, A. *Vzdělávací politika České republiky v globálním kontextu*.

1. vyd. Praha: Univerzita Karlova Praha, 2006. 181 s. ISBN 80-246-1261-5.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha)*. Praha: Tauris, 2001. 97 s. ISBN 80-211-0372-8.

OCHRANA, F.; PAVEL, J.; VÍTEK, L. a kol. *Veřejný sektor a veřejné finance*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

PILNÝ, J.; PEKOVÁ, J.; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: Aspi, a.s., 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

REKTOŘÍK, J. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2 vyd. Praha: Ekopress, 2007. 310 s. ISBN 978-80-86929-29-3.

VALENTA, J. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. Olomouc: Anag, 2007. 590 s. ISBN 80-7263-323-6.

VALENTA, J. *Právní rámec řízení*. 1. vyd. Karviná – Mizerov: Paris, 2010. 340 s. ISBN 978-80-87173-116-9.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Školství v pohybu: Výroční zpráva o rozvoji výchovně vzdělávací soustavy v letech 1995-1996. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/asp/VZ_MSMT_1995_96.pdf>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Společná odpovědnost: Výroční zpráva o rozvoji výchovně vzdělávací soustavy za rok 2001. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW:< <http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy>>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Ke společnosti znalostí: Výroční zpráva o rozvoji výchovně vzdělávací soustavy za rok 2002. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW:< <http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy>>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. S novým školským zákonem: Výroční zpráva o rozvoji výchovně vzdělávací soustavy za rok 2005. Díl I. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW:<<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy>>.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: školský zákon. In Sbírka zákonů: Částka 190. 2004. s. 2-65. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/dokumenty/novy-skolsky-zakon>>.

Principy normativního rozpisu rozpočtu a normativní rozpis rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2011 v úrovni MŠMT-KÚ. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/file/13938>>.

Český statistický úřad: Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání - ISCED. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW:<http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/mezinarodni_standardni_klasifikace_vzdelavani_isced_>.

Český statistický úřad: Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání - ISCED [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW:<http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/mezinarodni_standardni_klasifikace_vzdelavani_isced_>.

Principy normativního rozpisu rozpočtu a normativní rozpis rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2011 v úrovni MŠMT-KÚ. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/file/13938>>.

Rozpis přímých výdajů RgŠ ÚSC na rok 2009 jednotlivým krajům. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/uploads/RgS_USC/>.

Rozpis přímých výdajů RgŠ ÚSC na rok 2010 jednotlivým krajům. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/principy-rozpisu-rozpoctu-a-rozpis-rozpoctu-primych-vydaju>>.

Principy normativního rozpisu rozpočtu a normativní rozpis rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2011 v úrovni MŠMT-KÚ. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/file/13938>>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Strukturální fondy. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vpk-obdobi-2007-2013>>.

Fondy Evropské unie. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/>>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/vyhlaseni-rozvojoveho-programu-msmt-na-rok-2011>>.

Ústav pro informace ve vzdělávání – Virtuální oddíly statistických výkazů. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupný na WWW <<http://stistko.uiv.cz/vo/P4>>.

Město Orlová. [on-line]. [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW <<http://www.mesto-orlova.cz/meu/>>.

SEZNAM INTERNÍCH MATERIÁLŮ OBCE ORLOVÁ

Čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství (P 1-04)
za 1. – 4. čtvrtletí 2007

Čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství (P 1-04)
za 1. – 4. čtvrtletí 2008

Čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství (P 1-04)
za 1. – 4. čtvrtletí 2009

Čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství (P 1-04)
za 1. – 4. čtvrtletí 2010

Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2007

Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2008

Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2009

Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2010

SEZNAM ZKRATEK

DDM	Dům dětí a mládeže
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
ESF	Evropský sociální fond
FKSP	Fond kulturních a sociálních služeb
H	Průměrný počet vyučovacích hodin ve třídě
ICT	Informační technologie
IČO	Identifikační číslo
ISCED	Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání
KÚ	Krajský úřad
KÚ MK	Krajský úřad Moravskoslezského kraje
KZÚV	Počet lůžek v krajských zařízeních ústavní výchovy pro děti a mládež
MěÚ	Městský úřad
MP	Mzdové prostředky
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIV	Neinvestiční výdaje
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
No	Výkon připadající na 1 plný úvazek ostatního pracovníka
Np	Výkon připadající na 1 plný úvazek pedagogického pracovníka
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
OPPP	Ostatní platby za provedenou práci
Po	Průměrná roční výše platu nepedagogického pracovníka
PO	Příspěvková organizace
Pp	Průměrná roční výše platu pedagogického pracovníka
RgŠ	Regionální školství
RN	Republikový normativ
Sb.	Sbírka zákonů
ŠD	Školní družina
ŠJ	Školní jídelna
ŠPO	Školská právnická osoba

UNESCO	Organizace spojených národů pro vzdělávání, vědu a kulturu
UZ	Účelový znak
V	Výkony
Vp	Průměrný rozsah vyučovací povinnosti v základní škole
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola
Ž	Průměrný počet žáků ve třídě

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavře licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29. dubna 2011

.....
Bc. Jindra Sobotíková

Adresa trvalého pobytu studenta:

Ostravská 15, 735 41 Petřvald

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1 Schéma vzdělávacího systému ČSSR (platný do roku 1990)
- Příloha č. 2 Schéma vzdělávacího systému ČR ve školním roce 2010/2011
- Příloha č. 3 Toky finančních prostředků ve školství
- Příloha č. 4 Ukazatele rozhodné pro výpočet finančních normativů na jednotku výkonu pedagogických pracovníků (MŠ, ZŠ)
- Příloha č. 5 Příplatky k finančnímu normativu
- Příloha č. 6 Základní údaje o školách a školských zařízeních v působnosti obce s rozšířenou působností Orlová
- Příloha č. 7 Termíny sběru dat pro ÚIV v roce 2011
- Příloha č. 8 Počet dětí a žáků, kapacita školských zařízení a procentní vyjádření naplněnosti příspěvkových organizací v působnosti obce s rozšířenou působností Orlová – v přehledu školních let 2006/2007 až 2010/2011
- Příloha č. 9 Vývoj průměrného platu pedagogických a nepedagogických zaměstnanců